

SLOVENSKI NAROD.

zhaia vsak dan popoldne, izveniš nedelje in praznike. — Inserati: do 30 pett á 2 D, do 100 vrt á 2 D 50 p, večji inserati pett vrt á 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Počtnina plačana v gotovini.

Temeljna razlika.

Stepan Radić je zadnjič primerjal Hrvate z Irči. Da ne bi izjavil prehuje krvi, je takoj pristavil, da obstoja med Hrvatji in Irči neka razlika. Irceve ne vežejo na Angleže, kaže nobene interesne skupnosti, dočim priznava g. Radić za Jugoslavijo odnosno za Srbe in Hrvate, sedaj po šestih letih skupnega življenja, da vežejo Hrvate in Srbe neki skupni interesi. Najsi bo kakorkoli v tej zadevi, neka hrvatska glasila so se takoj oprilela te Radićeve primerjave in so mu zamerala priznanje skupnih interesov. Ne bomo se vmešavali v ta spor, ki naj ga opravijo Hrvati odnosno razvoj sam. — Danes hočemo pri primerjavi Hrvatov z Irči podčrtati temeljno razliko, ki obstoja v Jugoslaviji med njenimi notranjimi boji in pa med narodnostnimi boji Irceve ali narodov v bivši avstro-ogrski monarhiji. Gre za to, ali se vrši pri nas vpričo Radićevih, Koroševih in Spahinih zahtev narodnostni boji, ali pa moramo to medsebojno borbo nekoliko drugače poimenovati?

Povejmo takoj: Pri nas ne gre za narodnostni boj! Narodnostni boj je mogoč samo tam, kjer se tujerodna država upira svobodnim zahtevam podjarmljenega naroda in kjer poizkuša podjarmljeni narod tudi raznaroditi. Take boje smo imeli v bivši Avstriji, so imeli mogoče na Irskem itd., toda v Jugoslaviji gre za vse drugo. Pri nas se je osnovala država s svobodnim pristankom vseh treh plemen jugoslovenskega naroda ali s pristankom celokupnega prebivalstva našega sedanjega državnega teritorija. Ta volja se je nato uzakonila v osnovnih zakonih Vidovdanske ustave. Po teh konstitutivnih dejanjih naše države in ustave pa so se pojavili spretne agitatorji, ki so bili nezadovoljni s poedinimi postavkami naše ustave in našega novega državnega življenja. Te svoje nove, separatistične programe, ki naj bi omogočili lastnemu strankarskemu štabu, da pride do veljave, so nato podprli s plemenskimi nagoni. Razpalili so ljudske strasti deloma s socijalnimi, prevratnimi idejami, deloma z republikanskimi, deloma z nacionalističnimi in atavističnimi idejami, ne morebiti, ker bi te ideje ljubili, marveč zato, ker so menili, da bodo vlekli, da bodo na nje nasledale ljudske mase. Sugestivni in demagoški značaj teh idej je bil tisti moment, kateri je narekoval, da so se jih oprileli naši nezadovoljni tribunali in da so na ne naslonili vse svoje politične programe.

Najprvo je bilo priznanje državnega in narodnega edinstva po jugoslovenskem prebivalstvu. Nato so se pojavili nezadovoljni politiki ter v nezadovoljnosti iztuhali svoje separatistične programe.

Temu nasproti stoji tista verna masa jugoslovenskega naroda in razumnosti, ki lojalno priznava državno in narodno edinstvo, ki čuti dolžnost do nove države, ki se zaveda vesti in zakona v notranjosti in ki torej s polnim prepričanjem zahteva srečnejšo bodočnost svojega naroda, njegovo notranjo moč in slogo. Ta stranka ni tujerodna stranka, ni tuj element, na podlagi katerega bi se lahko reklo, da gre za narodnostne boje. Slovenci smo razdeljeni v dva tabora, eden je vdan državi in kroni ter nacionalnemu edinstvu, drugi tava v temi zapeljivih demagoških krilatice in klerikalnih politikov, ki sami ne vedo, kaj hočejo in danes pobijajo centralni parlamentarizem, drugi ga zopet v nebesa hvalijo, ker so prišli do vlade in državnega krmila. Isto velja za Hrvate. Tudi na Hrvatskem imamo dva tabora, eden je za državno in narodno edinstvo, drugi je proti temu. Mi vemo, kaj velja prepričanje tistih hrvatskih nepismenih mas, ki stoje pod oblastjo Stepana Radića in njegovih zmedenih republikanskih fraz. Boj se vrši med pripadniki enega in istega naroda, med istokrvnimi in istojezikovnimi narodi, zato ne more biti govora o narodnostnih bojih v Jugoslaviji, o političnem boju treh narodov, marveč samo o političnih razlikah in programih pripadnikov enega in istega naroda.

Tu tič temeljna razlika med Irsko in Hrvati, ki dokazuje zopet, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod in da je tre-

Imenovanje velikih županov za ljubljansko in mariborsko oblast.

Teodor Šporn veliki župan ljubljanske oblasti, dr. Ploj veliki župan mariborske oblasti.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Včeraj je notranji minister Nastas Petrović, ki se je danes vrnil v Beograd, predložil Nj. Vel. kralju v Topoli ukaz o imenovanju velikih županov za ljubljansko in mariborsko oblast. Dosedanja velika župana dr. Baltić in dr. Pirkmajer sta upokojena ter je imenovan za velikega župana ljubljanske oblasti

Teodor Šporn, za velikega župana mariborske oblasti pa dr. Miroslav Ploj. Trdi se, da bo tekom današnjega dne odpotoval notranji minister Nastas Petrović ponovno v Topolo in da bo pri tej priliki predložil kralju v podpis ukaze o imenovanju ostalih velikih županov.

Pašić o separatistih.

Radić — »Fleisig«. — Po zakonu o zaščiti države se Radićeva stranka ne sme več obsojati.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Na shodu radikalne stranke, ki se je vršil včeraj v Beogradu, je Pašić govoril tudi o separatistih ter izjavil med drugim sledeče: Konstituenta je sprejela ustavo brez radićevcev, ki so stali na stališču, da mora biti Hrvatska sama zase. Oni so bili pionirji avstrijske politike na Balkanu. Ko je ta politika propadla, je Radić pričel pisati spomenice na zaveznike, naj puste Hrvatsko samo zase, vendar ga pa naši zavezniki niso poslušali, ker so ga poznali kot prevaranta in ekspontenta avstrijske politike. Vprašanje države smo rešili z našo slogo in mednarodno pogodbo. Dokler ne sklene večina naroda, se ne more ničesar spreminiti. Nobena stranka ne sme rušiti države. Sedaj se države ustvarjajo, da živé skupno. Minili so časi, ko je bilo treba, kakor za dobe Dušanovega carstva, da bi se videlo, kaj se godi v posameznih krajih države, da jezdijo konjeniki 20 dni na konjih. Sedaj moremo doznati od povsod, kaj se zgodi, sedaj moremo čuti takoj, kaj se dela v Zagrebu in v Ljubljani. Sedaj imamo telefone in telefone ter lahko poslušamo koncerte iz Pariza, pa zakaj naj bi se delili. To je neumnost, da se parceliramo brez potrebe, ker tudi kultura ne gre v tej smeri. Male tovarne, ki ne morejo delati same zase, se združujejo skupaj in vse človeško življenje stremi po koncentraciji. Tudi mi smo ustvarili sedanjemu času odgovarjajočo državo, v kateri imajo vsi sinovi enake pravice. Poleg onih, ki žele dobro naši državi, imamo tudi zaviljive sosedje, ki nas hočejo razdeliti. Ko so videli, da hoče eno plemo ali stranka rušiti državo, so ji nudili pomoč, zato ker ne žele našega napredka. Tako je postala Radićeva stranka avantgarda politike Habsburga. Oni so peli pesmi Francu Josipu in vsikljali, ko je Avstrija anektirala Bosno in Hercegovino, in veselili so se, ko je napadla Srbijo. Ko je Avstro-Ogrska propadla, so čakali, da bi videli, kaj bo. Bali so se, da bi ne bili kaznovani za zločine, ki so nam jih prizadeli, toda mi smo bili velikodušni in smo jim oprostili. Oni so bili zato z nam zelo zadovoljni in se bolj so bili takrat, ko smo jim dali popolno svobodo. Dali smo vsem enake pravice. Glede radićev-

cev je nadalje izjavil Pašić, da je abnormno, ako hoče sklepati o državnih stvarih stranka, ki države ne priznava. Kakšna je to stranka, ki ne odgovarja za svoje glasove, ki noče povedati, ali je Makedonija ali Južna Srbija srbska, že tudi se je to od njih na lep način zahtevalo. To je abnormno, zaradi česar je tudi skupščina sama sebe obsodila na smrt. Treba je vprašati narod, kaj misli, ker se ne sme pustiti, da bi poslanci varali narod. Radićevci so agitirali med Hrvati, naj ne gredo k vojakom, mnogi vojniki so pobegnili in ko so jih prišli, so se izgovarjali, da so jim dejali radićevci, naj ne gredo v vojske in naj glasujejo zanje, ker potem ne bo nobene vojske. S pomočjo takih nezakonitosti so pridobili radićevci zase nerazodno množico, jasno pa je, da nezakonito izvoljeni poslanci ne morejo sklepati v skupščini. Radić je bil na Angleškem ter je javno govoril, da je sam nagovarjal, naj se ne služi v vojski. Radić je tajno pobegnil iz naše države, za kar je dobil romunski potni list. Predložil je lažljivo spričevalo, da je rojen v Dobrudži in da se zove Fleisig. V Angliji je napadal našo državo in govoril o nas najslabše. Angleži sami mu niso verovali ter so ga vpraševali, zakaj ne gre v parlament in tamkaj ne dela, končno pa so mu namignili, naj izgine iz Anglije. Tako je prišel na Dunaj in tam je hotel sklicati konferenco vseh naših narodnih manjšin. — Zahteval je konferenco, da bi se priznale iste pravice vsem našim državljanom. Med tem pa uživali vsi iste pravice. Celotni Turki so postali pri nas ministri. Ko je Avstrija zaradi prijateljstva z nami onemogočila Radiću bivanje na Dunaju, je odpotoval v Moskvo in stopil v tretjo komunistično internacionalo. To je veleizdaja. Pašić je nadalje v svojem govoru zahteval, da se mora proti Radiću uporabiti zakon o zaščiti države. Radić in njegova stranka sta pristala na pristop h komunistom, zaradi česar po zakonu o zaščiti države ta stranka ne more pri nas več obstajati. Po § 18. zakona o zaščiti države radićevci ne morejo biti narodni poslanci. Da se popravi, kar se je zakrivilo, je potrebno, da se apelira na narod in gre na volišča.

Odmev zagrebskih dogodkov v Srbiji.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Politični krogi stoji še vedno pod težkim vtisom zagrebskih dogodkov. Ti dogodki so vzbudili v srbskem delu našega naroda širno celo Srbije veliko vznemirjenje. Narod v Srbiji se pričinja s strahom izpraševati, zakaj se je svoječasno boril in zakaj je moral doprinesti tolike žrtve, ako se sedaj vse izjavljano pridobitve tako lahkomišlno zapravljajo? Po vtisih, ki jih je dobil te dni naš poročevalec na svojem potovanju po notranjosti Srbije, je srbski narod ne glede na strankarsko obležje pripravljen storiti vse, kar je mogoče, za ohranitev

državne celokupnosti. V kragujevskem okrožju, v srcu Šumadije, vlada veliko nezadovoljstvo med narodom, tudi med pristaši Ljube Davidovića radi najnovejših političnih dogodkov. Vsi s strahom pričakujejo, kaj bo, ako ne nastane v doglednem času temeljit preokret. Ljudstvo okrog Niša, Kostelnika in v vzhodni Srbiji je silno vznemirjeno radi nepričakovane razvoja političnih razmer. Nedeljski dogodki, prelivanje krvi v Zagrebu ter nesramni napadi na naše najsvetejše ideale so napravili silno mučen vtis med srbskim narodom. Kljub vsemu temu vlada v srbskem delu našega naroda trd-

ba smatrati naše notranje boje samo kot notranje politične boje istokrvnih bratov, ki si niso edini glede državne oblike, glede ustave in našega skupnega življenja.

To temeljno razliko nočejo seve priznati tisti politiki, ki žive od radikaliziranih gesel in ki tirajo plemenski separatizem do skrajnosti. Oni bi radi ta boj prikazali kot narodnostni boj zatiranih

narodnosti, ker upajo na ta način doseči čim večja avtonomna partijska področja in s tem veliko oblast, ki se jim sedaj krajaša z enotno ustavo in z enotno organizirano državno upravo.

Če bi to resnico, to temeljno razliko med Hrvati in Irči ti politiki priznali, bi se morali odreči lastnemu programu in lastni politični nezmislivosti!

na volja storiti vse potrebno, da se ohranijo narodne in državne pridobitve, ko bo prišel čas za to. Dogodki v Zagrebu so vplivali na aktualni politični položaj v Beogradu in na politične činitelje. V vrstah radikalne in de-

mokratske opozicije smatrajo, da so ti dogodki samo uvod k mnogo težjim in nevarnejšim incidentom, ki nastopijo radi ugodne politične atmosfere za vse separatistične in avtonomistične elemente.

Velik radikalni zbor v Beogradu.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Včeraj je bila vsa pozornost političnega sveta v Beogradu osredotočena na veliko zborovanje radikalne stranke za mesto Beograd, na katerem je govoril Nikola Pašić z ozirom na resne in težke razmere, v katerih se nahajata naša država in ves naš narod. Radikalni shod je bil številno obiskan. Udeležilo se ga je nad 5000 ljudi, kolikor jih je pač moglo stati v vseh prostorih hotela Paris na Terazijah. Zborovanje se je pričelo ob pol 10. dopoldne. Predsedoval je predsednik beogradske občine Mihajlo Marjanović, ki je v svojem otvoritvenem govoru naglašal, da je mestni odbor radikalne stranke smatral za najpotrebnejše, da se radikalna stranka v težkih sedanjih razmerah, v katero so privedli našo državni politični dogodki zadnjega časa, postavi v najodločnejšo obrambo naše nacionalne svobode, neodvisnosti in edinstva naroda in države. Za tem je govoril Nikola Pašić burno pozdravljen od množice. V svojem govoru je očrtal zgodovino ujedinjenja našega naroda, naglašal je potrebo ohranitve naše države in ojačanja edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev na podlagi popolne enakopravnosti. V svojem govoru je očrtal pot, po kateri moramo hoditi, da narod ne bo preveč oškodovan. Pašić je govoril tudi o ustavnem vprašanju ter naglašal, da je smatral to vprašanje kot popolnoma rešeno. Za tem je govoril o odnosih med Srbi, Hrvati in Slovenci, o nemogočnosti meje med Srbi in Hrvati, kakor tudi o nemogočnosti teritorialne razdelitve Hrvatov in Slovencev. Naglašal je zgodovinske momente, važne za obstoj naše države, sklepe na Krfu ter važnost saintgermainске pogodbe, v kateri je rečeno, da so Srbi, Hrvati in Slovenci združeni s kraljevino Srbijo v eni državi. Ko je Pašić opisoval vse težkoče, v katerih se nahaja naša država, je naglašal, da se je ustvarila država, ki odgovarja popolnoma potrebam in duhu sedanjega časa. Srbi, Hrvati in Slovenci so bratje v eni družini, v eni hiši in nimamo potrebe, da da bi se razdvajali. Pašić je tudi govoril o intrigah nekaterih držav v inozemstvu, ki žele ovirati napredek našega naroda, radi česar podpirajo pri nas vse one skupine in stranke, ki zahtevajo razkol. Pašić je govoril tudi o kongresu intelektualcev v Zagrebu, na katerem je sodeloval tudi Ljuba Davidović. Pašić očita Ljubi Davidoviću, da se je iznevelil narodnemu programu, ker je bil izvoljen od naroda za ustavo. Davidović in njegovi pristaši so prisegli, da bodo sedanjo ustavo vedno čuvali, sedaj pa se v narodni skupščini družijo z ljudmi, ki odkrito nastopajo proti ustavi. Za tem je go-

voril Pašić o Radiću ter o akciji njegovih pristašev proti naši vojski in hujšanju vojakov na upor. Pašić je naglašal, da so radićevci prišli z nezakonito agitacijo v narodno skupščino, v kateri sedaj sklepajo, kakšna naj bo naša država. Končno je naglašal potrebo novih volitev, na katere morajo iti vsi, kakor vojaki, kadar gredo braniti svojo domovino, ki je napadena. Vsakdo mora glasovati za ohranitev naše države, za ohranitev pridobitev, ki jih je naš narod izvojeval z velikimi krvavimi žrtvami, za ohranitev naše edinstvene države. Ako bo vsakdo izvršil svojo dolžnost, je gotovo, da izidemo kot zmagovalci iz sedanjih težkih krize in s tem rešimo našo veliko državo.

Po govoru beogradskega poslanca Bože Maksimovića so bile sprejete resolucije, ki odobravajo politiko vodstva radikalne stranke. Po zborovanju so priredili zborovalci Pašiću pred njegovim stanovanjem velike manifestacije. Enake manifestacije so priredili tudi pred Pribeževićevim stanovanjem.

OPOZICIJA BO ZAHTEVALA SKLICANJE PARLAMENTA.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Listi javljajo, da nameravajo radikalni in samostojno demokratski poslanci zahtevati od vlade, da nujno skliče izredno sejo Narodne skupščine z ozirom na dogodke v Zagrebu. Opozicija je za to sejo zbrala že ogromen material, ki ga porabi na tej seji.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

Dne 20. avgusta. Zaključek ob 13.

Blago: Otrobi po vzoru par. Lj. 1 vag. 245; pšenica bačka v vrečah blago 460; pšenica domača v vrečah denar 405; pšenica domača, stara v vrečah denar 415; ječmen pivovarniški, 67 kg denar 450; ječmen piv. 62—63 kg bl. 430; korusa florentinska dan. 320; grahovica bl. 300; laneno seme 3 vag. 690; trami, monte, franko meja 4/4, 6 m dolgi, par. Lj. 350; trami 4/4, 6—7 m dolgi; 4/5, 6—7 m dolgi den. 470; deske 20 mm. od 16 cm. franko meja, bl. 700; drva, suha bukova, blago 32—33; ogelje vilano, 100 kg. den. 118—120; žr. bačka, po vzoru par. Lj. den. in bl. 400; leca do. mača, den. 750; pšenična moka, Og. Odra, žica na potu, bl. 645; rženi otrobi par. Lj. bl. 230.

Zagrebska borza.

Dne 20. avgusta. — Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 15.175—15.275, Praga 239.75—242.75, Pariz 437.50—442.50, London 362.90—365.90, Milan 358.90—365.90, Dunaj 0.11285—0.11485, Newyork 80.05—81.05. — Valute: dolar 79/8—80/8, češka krona 236—239. Efekt: 7% invest. posoj. 1921 62—64, 2 1/2% drž. renta za ratnu štetu 118—121, Ljubljanska kreditna 220—240, Centralna banka 33—34, Hrv. eskomptna banka 122—124, Kreditna banka, Zgb. 122, Hl. potekarna banka 62—65, Jugobanka 114—115, Praštediona 915—920, Slavenska banka 108, Eksploatacija 110, Sečerana, Osijek 1030—1050, Isis d. d. 70—72, Gutman 697.5—700, Slaveks 275, Slavonija 92—93, Strojne tov. 150, Trboveljska 500—510, Union, paromlin 690, Veveč 120—140.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 20. avgusta. Današnja borza: Beograd 6.55, Praga 15.95, Newyork 5.31, London 23.88, Pariz 28.80, Milan 23.60, Berlin 1.26, Dunaj 0.0075. — Trst, 20. avgusta. Predborza: Beograd 27.75—27.80, London 101.35—101.65, Pariz 128—128.50, Newyork 22.42—22.50, Curih 422—424, Dunaj 0.00315—0.00317, Praga 67—67.40. — Dunaj, 19. avgusta. Devize: Beograd 877—881, London 320.500—321.500, Milan 3169—3181, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3872—3888, Praga 2125—2135, Curih 13.395—13.445. Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 879—885, lira 3165—3185, češka krona 2117—2133.

Volna, trikotaža
Ljubljanski velesejem
paviljon H 320-321
Gaspari & Faninger
Maribor.

Seja ministrskega sveta.

Napad na našega vojnega atašeja v Sofiji. — Protest naše vlade. — Zagrebški dogodki. — Imenovanje velikih županov.

— Beograd, 20. avgusta. (Izvir.) Včeraj je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o političnem položaju, kakor tudi o dogodkih v inozemstvu, zlasti v Bolgariji. Vojni minister general Hađžić je namreč na tej seji poročal, da so 17. t. m. zvečer napadli neznani ljudje v Sofiji našega atašeja Miljkovića, ki se je vračal v svoje stanovanje. Dasi so bili izstreljeni proti Miljkoviću trije strelji iz revolverja, vendar se Miljković ni zgodil ničesar. To je že drugi napad, ki je bil izvršen na našega vojnega atašeja v Sofiji od strani provokatorjev, ki jih je v Sofiji zelo mnogo in ki skušajo na ta način dosegati komplikacijo odnošajev med našo državo in Bolgarsko, da bi bolgarski komitaši lažje povzročali nerede v južni Srbiji. Vlada je odločena, da hkrati odpošlje v Sofijo najenergičnejši protest, ki bo zahteval večja jamstva za varstvo življenja naših diplomatskih zastopnikov v Sofiji kakor pa v prvi naši noti,

ki je bila odposlana, ko je bil napaden prikrati naš vojni ataše podpolkovnik Krstić. Notranji minister Nastas Petrović je na seji poročal o dogodkih v Zagrebu povodom sokolskih svečanosti. Notranji minister bo danes sprejel novinarje ter jim podal uradne podatke o teh dogodkih in o krivcih. Za tem se je razpravljalo v ministrskem svetu o vprašanju agrarne reforme in dodeljevanja zemlje dobrovoljcem. Na seji vlade se je razpravljalo tudi o nameščenju in imenovanju višjih uradnikov predvsem novih velikih županov. Vlada je sklenila, da še danes predloži kralju v podpis ukaze o imenovanju nekaterih velikih županov.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Zunanji minister dr. Voja Marinković se je danes vrnil iz Požarevca v Beograd ter se pričakuje za danes, da bo naša vlada ukrenila diplomatske korake pri bolgarski vladi radi najnovejšega napada na našega vojnega atašeja v Sofiji.

Stališče Jugoslavije o razorožitvi.

Odgovor portugalske, avstralske in jugoslovenske vlade društvu narodov. — Problem praktične in neposredne pomoči.

— Ženeva, 20. avgusta. (Izv.) Tajništvo Društva narodov je objavilo danes odgovor portugalske, avstralske in jugoslovenske vlade o vprašanju razorožitve. Od teh treh vlad izjavlja samo portugalska vlada, da bi mogla sprejeti garancijski pakt, vendar pa smatra, da so po tem paktu nudene garancije nezadostne in zlasti da ne odgovarjajo namenu predlaganega načina za ugotovitev krivde napadalcev. Vlada Avstralije izjavlja, da pakt ne nudi nobene posebne pomoči Avstraliji, ker je predvsem zamišljena na kopnem, na drugi strani pa se tudi Avstralija ne more pozivati na pomožno sodelovanje. Avstralija ne vidi, na kak način bi mogla sodelovati v tem paktu. Razum tega dvomi avstralska vlada, da bi bilo mogoče v kratko določenem roku ugotoviti, kdo je pravzaprav napadalec. S posebnim interesom je bila sprejeta obrazložitev jugoslovenske vlade, ki se po svojem načinu nekoliko razlikuje od francoske, vendar pa navaja iste argu-

mente. Po mnenju jugoslovenske vlade bi moral tak dogovor vsebovati absolutne sigurnosti. Pred vsako razorožitvijo se mora jasno rešiti problem praktične in neposredne pomoči. Celotno postopanje, kakršno je zamišljeno v predlogu tega pakta, je v večini slučajev preveč raztežljivo in počasno. Pri tem se mora misliti na to, da ustvarja vsako zavlačevanje za napadalca ugoden položaj, ali gre za napad na kako malo državo. Država, katere ozemlje bi bilo v celoti vojni opustošeno, bi se mogla le težko opomoči tudi v slučaju, ako bi dobila od napadalca naknadno popolno reparacijo. To je brez dvoma dokazala pretekla svetovna vojna. Zato sodi jugoslovenska vlada, da se ne more nasloniti na ta dogovor. Vse tri gore navedene vlade naglašajo svoje zanimanje za vprašanje razorožitve ter izjavljajo, da so pripravljene sodelovati pri nadaljnjem reševanju tega vprašanja.

in mir. Število govornikov, ki se priključajo v pisarni parlamenta in ki namestijo napasti v debati Herriota je še enkrat večja kakor pa število njegovih strankarskih prijateljev. Kljub temu sodijo v parlamentarnih krogih, da dobi Herriot v parlamentu večino.

Uspehi Nemčije.

— Berlin, 19. avgusta. (Izv.) Izid londonske konference prinaša Nemčiji celo vrsto olajšav in znatno omiljenje težavnega položaja. Predvsem je Nemčiji zagotovljena popolna svoboda za bodoča pogajanja o zaključkih trgovinskih pogodb. Tudi njene reparacijske obveznosti so znatno omiljene. Proglasev sankcij je urejeno z imenovanjem razsodišč. Nemška carinska meja se zopet vzpostavi ter se odpravijo vse inozemske carinske meje. Popolna amnestija bo odprla tisočim Nemcem vrata jetnišnice. Nemško prebivalstvo je sklepe londonske konference sprejelo z odobravanjem. Ako se pojavljajo v političnih strankah in v nemškem časopisju ugovori proti londonskim dogovorom, se to godi v prvi vrsti iz strankarsko-političnih in taktičnih ozirav.

— Berlin, 20. avgusta. (Izv.) Seja nemškega državnega zbora je bila za 24 ur odgodena, predvsem zaradi tega, da se omo. godi francoskemu ministrskemu predsedniku Herriotu, da objavi londonski dogovor kot prvi francoskemu parlamentu na seji od četrtka. Z ozirom na to bo odsek nemškega državnega zbora za zunanje posle imel dva dni časa, da zaključi svoje zaupne seje. Danes so se sestali na konferenco ministrski predstavniki nemških držav, ki so jim člani nemške delegacije poročali o svojem bivanju v Londonu. Ministrski predstavniki niso sprejeli nobenih formalnih sklepov, ker hočejo predvsem obvestiti svoje vlade, v ostalem pa odobravajo postopanje nemške delegacije.

Političen umor v Sofiji.

— Sofija, 20. avgusta. (Izv.) Bivši tajnik bolgarsko-komunistične organizacije Somokov, ki je bil pred kratkim amnestiran, je bil pri belem dnevu umorjen v svoji vili.

OBSEDNO STANJE V BESARABIJI.

— Bukarešta, 19. avgusta. (Izv.) V vsej Besarabiji se nadaljujejo aretacije ljudi, ki so osumljeni vohunstva v korist Rusiji. Vojnemu sodišču v Kišinevu so te dni izročili 8 oseb, obtoženih vohunstva. V področju armadne oblasti v Kišinevu je proglašeno obsedno stanje kakor tudi nad Temesvarom in Bukarešto.

EKSPLOZIJA MUNICIJE V VARNI.

— Sofija, 20. avgusta. (Izv.) V Varni je došlo do eksplozije, ki je silno vznemirila prebivalstvo. V času vojne je bila v nekem kanalu potopljena velika količina angleške municije, ki je sedaj eksplodirala. Uvedena je preiskava v svrhu ugotovitve, kako je došlo do eksplozije.

OBMEJNI SPOPADI NA GRŠKO-BOLGARSKI MEJI.

— Pariz, 19. avgusta. (Izv.) Listi poročajo iz Aten, da sta grška in bolgarska vlada sklenili nadzirati mejo s posebno mešano vojaško komisijo ter z močnimi obmejnimi četami, da se onemogočijo številni obmejni incidenti na grško-bolgarski meji.

Politične vesti.

— Kakor otroci! Glavni argument, ki ga je doslej »Slovenec« navajal proti bivšim režimom, je bil ta, da so se naslanjali na centralistični parlament in da ne bo odrešenja med »korupcijo, nezakonitostjo, nasiljem in tlačanjem narodov« v Jugoslaviji, dokler se ustava ne izpremeni in na mesto centralnega parlamenta postavijo zakonodajni pokrajinski parlamenti. Velikokrat je izrekel »Slovenec«, da v sedanjem parlamentu ni moči delati, da od sedanjega parlamenta ne bo nobene rešitve. Mi smo pa nasprotno vedno pozivali »Slovenca«, naj raje sodeluje v parlamentu, ker se pri nas da delati tudi z Vidovdansko ustavo in ker vprico meglestnosti Radičevega republikanizma in federalizma ne moremo in ne smemo misliti na izpremembo Vidovdanske ustave, torej na izpremembo centralne ustave, predno nimamo točnih izpreminjalnih predlogov, ki ne bodo uničevali državnega in narodnega edinstva. Sedaj je končno »Slovenec« priznal istinitost naših trditev, pisoc v včerajšnji številki sledeče: »Sanacija naših političnih in gospodarskih razmer pa je tudi za doglede čas samo na tleh obstoječega parlamenta mogoča. Dosedanega razvoja ni mogoče brez noč zavrteti nazaj, vsega pa sploh ne gre zavreči brez razbora.« Tako torej vemo natančno: Ustava je samo tedaj slaba, če sede na vladni gg. Pašić in Prihičević, je pa takoj dobra in za doglede čas edina baza političnih in gospodarskih sanacij, ako sede na vladni gg. Davidović, Korošec in Spaho! Večje nedoslednost in igre s politično javnostjo in s lahkovernostjo slovenskega ljudstva si ne moremo predstavljati, kakor jo uganja »Slovenec« s temi in takimi nazorji!

— Kaj je narodni sporazum? Na to zagonetno vprašanje odgovarja »Slovenec« sledeče: Narodni sporazum pomeni vlado gg. Davidovića, Korošca in Spaha, pomeni skupno vladanje Jugoslavije po treh osebah. Vse drugo, namreč vprašanje izvajanja enotnega, sporazumnega, ustavnega ali revizionističnega programa je sporedna stvar! Zato so tudi gg. Davidović, Korošec in Spaho, dosledno izvajajoč to svojo originalno zamisel »sporazuma«, začeli vladati in krmariti državo brez vsakega predhodnega državnega ali ustavnega programa.

— O zločinskih zagrizenosti hrvatskih separatistov so spregovorili tudi češkoslovaški listi. Praški »Narodni List« priobčuje poročilo o nedeljnih dogodkih v Zagrebu in pišejo: »Tako daleč je torej privredla Zagreb nesrečna politika Radičevega separatizma. Samo njej se imamo zahvaliti, da je mogla vstati tu po prevratu od mrtvih skupina črnožoltih frankovcev, ki baš s tem napadom na Sokolstvo »spraznujejo« desetletnico svojih hujskarij proti Srbom po sarajevskem atentatu, desetletnico, ko so ubijali Srbe in plenili njihovo imetje. To je delo tistih avstrijskih generalov, plemičev in vojnih dobaviteljev, ki so doslej tako ostentativno madžarizirali Zagreb, iz katerega inspirirajo vse velezdajalske in protisrbske akcije. Ne moremo se dovolj načuditi, da oblasti niso pravočasno teh izgovorov preprečile. Gre tu za podlo hujskanje, od katerega trpi največ hrvatsko ljudstvo samo. Vprav zato mora biti ta dogodek strogo preiskan in krivci kaznovani, če noče Zagreb izgubiti do-

brega imena v nezadostno informiranem inozemstvu. Ne dvomimo, da se to tudi zgodi in da dobi Sokolstvo — jugoslovensko in naše — popolno zadoščenje.

— Nesramen napad na Čehe je zagrešilo zagrebško »Hrvatsko pravno«, glasilo frankovske poulične golazni. V svojem uvodniku z dne 19. t. m. je napisalo tole brezdušno infamijo: »A što se tiče Pemaca, znajte Hrvati, da i njima ne smije, da bude među nama mjesto, pa ako kada u poštenu hrvatski kraj zadje koji pemski šmucijan-nametnik, potjerajte ga s metlom, a ako ne Ode naučavke na njega pse! Drugo ne zaslužuje, nakon odvratnoga nastupa i vladanja nekih pemskih gavrana! Ovo je oštro, ali na Česima je, da se najprije riješe Česke rasice, i onda ćemo ih možda opet pustiti, da dolaze u naše kraje kupati se i jesti konserve! Ali do sada, daleko im kuća od nas i ne bilo im traga kod nas! Tako nesramno niso psovali Čehov niti Nemci, kakor to delajo izvrški hrvatski v Zagrebu. S studom se vsak pošten človek odvrača od te pobesnele golazni, ki ne zaslužuje drugega, kakor da se nanjo pljune. Vidi se, da se ta frankovska družba tudi po vojni ni poboljšala. Kakor je pred vojno služila Madžarom in Nemcem, tako služi tudi danes sovražnikom naše države in domovine ter poliva z blatom vse, kar bi moralo biti sveto vsakemu poštenemu Slovani in ako je tudi slučajno hrvatski eksaltiranec. Čudimo se, da je državna oblast dovolila takšen infamen napad na državljane bratske Češkoslov. republike, ki je naša zvesta zaveznica! Kaj poreče k temu Davidovičeva vlada, ki si prisvajala ime »vlade reda, zakona in pravice«, da se ščuje proti Čehom na način, ki bi bil nemogoč v vsaki drugi državi? Ta vlada pač zatira in duši pošten nacionalni tisk, daje pa popolno svobodo takim revolverskim in banditskim žurnalom kakor je »Hrvatsko pravno«. Sramota! Radovedni smo, kaj poreče na ta nečuten insult češkega naroda češkoslovaška vlada? Prepričani smo, da bo zahtevala za krvave žalitve popolno zadoščenje! In to zadoščenje žaljenemu češkemu narodu in bratski češkoslovaški zaveznici mora dati naša vlada in naj se ta imenuje Davidovičeva, Korošćeva ali Radičeva, to je energična zahteva vseh pošteno in narodno mislećih Slovencev in Srbov, pa tudi o tem smo uverjeni — vseh pošteno mislećih Hrvatov! Dr. Voja Marinković ima sedaj besedo!

Ne zabite, ko pijete na

Sjubiljanskem velesejmu

eks, da dobite tam kot vedno priljubljeni

3359

Viđičev keks

Društvene vesti.

— Kam pa v nedeljo dne 24. avgusta? Seveda gremo vsi na V. Ročnodolski velesejem, ki ga priredi agilno »Olepeševalno društvo za Ročno dolino« na krasnem vrtu pri g. Končanu, kjer bo dobrodošlim v vsakem ziru najbolj postrženo. Svojo udeležbo je brzojavnim putem prijavila tudi večja delegacija znanih šilukov iz Centralne Afrike. Ne zamudite torej ugodne prilike nepristiljene zabave. Na videnje!

Davidovičevi vladi so dnevi šteti?

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) V političnih krogih zatrjujejo, da je vladar skrajno nezadovoljen s sedanjo politično situacijo in da svoje nevolje čisto nič ne prikriva pred ministrskim prednikom Davidovičem. V svo gotovostjo pričakujejo v poučenih krogih, da pride do *velevažnega političnega preobrata že prve dni meseca septembra*. Pred vsem pa je eno gotovo, da vlada v tej sestavi ne stoji več pred parlamentom v oktobru.

Izplačilo razlike uradniških plač

Predlog finančnega ministra. — Izplačilo tekem septembra.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) Vprašanje razlike uradniških plač od septembra 1923 do maja 1924 se približuje svoji rešitvi. Finančni minister dr. Spaho je ukrenil potrebne korake, da se to vprašanje likvidira in je v to svrhu že pripravil predlog za izplačilo. Novi predlog je izdelala generalna direktija državnega računovodstva ter vsebuje izplačilo razlike med sistemizirano plačo po starem ter skupne vsote položajne in osnovne plače po novem zakonu za omenjeni čas po odbitku prejetega preduma, kakor je to razvidno iz besedila zakonskih določb samih. Po vesteh iz finančnega ministrstva se bo izplačilo izvršilo tekem meseca septembra, ker je pokritje za to izplačilo že ugotovljeno.

Kontrola radičevcev nad vlado.

— Beograd, 20. avgusta. (Izv.) V zvezi z vladnimi ukazi o razmestitvi uradništva se nahajajo v Beogradu zastopniki Radičeve stranke, ki imajo nalogo, do informirajo vlado o tozadnjih svojih željah. V Beograd je došel tudi dr. Maček in ima Radičeva stranka tamkaj tudi zastopnike iz skor vsakega večjega okraja Hrvatske, ki pritiskajo na vlado, da ugotovi njihovim željam glede premostitve raznih državnih uradnikov v Hrvatski. Po vesteh iz Zagreba pričakujejo tamkaj, da bo v kratkem imenovan pokrajinski namestnik za Hrvatsko.

Uspehi londonske konference.

— Pariz, 19. avgusta. (Izv.) Ministrski svet je delo francoske delegacije v Londonu soglasno odobril ter izrekel delegatom za dosegane uspehe zahvalo. Sklenjeno je, da poroča ministrski predsednik Herriot v četrtak obema zbornicama o delu konference.

— Pariz, 19. avgusta. (Izv.) Ves opozicijski tisk je otvoril borbo proti ministrskemu predsedniku Herriotu in njegovim uspehom v Londonu na način, kakor se je to komaj pričakovalo. Celotno »Matin«, ki je bil do sedaj nevtralen in je deloma tudi podpiral Herriota, prinaša uvodnik, v katerem primerja pogoje Francije s 14 točkami Wilsonovimi in pravi, da bi morala Francija postaviti na dnevni red predvsem štiri točke, namreč kredit, delo, pravičnost

B. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

Razumela je: »Ikurangi« hoče odjadrati. Nenadoma je vsak hrup utihnil. Značilno gibanje ladje in klapotanje vode ob steno je javilo ujetni, da Ikurangi zapušča pristan. Spreletel jo je mraz... Kam jo mislijo odvesti?... Samo Bog ali vrag zna!...

II. POGLAVJE.

Na morju.

Nekaj ur po odhodu je drugi krmar vstopil v kabino, odvezal vajitine sponje in se nato umaknil in skrbno zaklenil vrata. Lahko se je prosto preigibala v kabini, ki je bila dva metra široka in tri dolga.

Potekal je dan za dnem. Dobivala je isto hrano kot moštvo ob rednih urah; nihče se ni pogovarjal z njo; toda tudi nihče ji ni storil ničesar zalega. Sedela je s prekrižanimi nogami na postelji in gledala skozi okence na peno, ki so jo delali ladijski valovi.

Enkrat ali dvakrat je utaknil Donahue glavo skozi vrata in se ji je z ironičnim nasmehom poklonil.

— Vedno krasna!... Kmalu bomo v Sydneyu.

Bila je preponosna, da bi odgovorila in Donahue ni nikoli čul njen glas.

Po solncu je Vajiti dobro videla, da Ikurangi ne jadra proti jugu; toda kam jadra? To bi bila prav rada vedela.

Dolgo ni razmišljala o vzrokih Donahuejevega zločinskega napada in misleč, da se bo skrivnost slednjč razjasnila, je čakala na uro razkritja, ne da bi si belila glave. Naglo je razumela, kako so jo ujeli: en mož je bil pod malo posteljo, drugi pod divanom. Med tem, ko se je občudovala, sta se splazila proti njej in kozarec, ki ga je bil razbil Donahue, je dal znak za napad.

Kako nizkoten poraz! Ujeli so jo kot dete!...

To ponižanje je kuhalo v njej jezo, ki jo nič ni moglo potolažiti in med tem, ko je jadrnica metodno nadaljevala svojo pot in rezala snle morje s svojimi naglimi boki, Vajiti niti za trenotek ni mislila na to, da jo vsaka minuta približuje neznani usodi in jo bolj in bolj oddaljuje od vsake pomoči... Sanjala je samo o osveti in čakala, da pride njena ura.

To duševno razpoloženje jo je rešilo pred obupom.

Dvaintrideset dni je Ikurangi jadrnil proti severozapadu. Smer je bila celo pot tako točna, da je moral Donahue napraviti načrt že zdavnaj prej; Vajiti o tem nikakor ni dvomila.

Slednjč, trintrideset dni po odhodu iz Azije, je spoznala, da so blizu suhe zemlje.

Čula je dolge, vesele kilce moštva, tekanje bosih nog na krovu in petje domačinov, ki so pomagali pri obračanju ladje, da se približa zemlji.

Ker se je pa nahajala v spodnjem delu jadrnice, je zapazila šele dobro uro pozneje to, kar je straža na jamboru javila že dolgo prej: vrsta malih črnih debeh se je dvigala več milj daleč od ladje.

Vajiti je spoznala, da so to palme, rastoče na nizkem otoku. Vedela je, da se nahaja v bližini ekvatorja precej teh nizkih koralnih otokov, na katere pripelja solnce, in v grozi je razumela, kaj se bo zgodilo: Donahue jo ima namen postaviti na suho na zapuščenem otoku petsto milj daleč od obitane zemlje.

Tu ji je pa nehalo srce biti in njeni udje so ji otrpli.

V Južnem morju se morski roparji iznebjajo na ta način mornarjev, katerih ladje so ugrabili. Pustijo jim toliko hrane in vode, da ne poginejo, zato da jih v slučaju, če se stvar izve, ne morejo obtožiti umora.

Nobenega dvoma ni bilo več mogoče o tem: trintrideset dni je jadril »Ikurangi«, da jo vrže na neobljuden otočič sredi oceana, kjer je nihče več ne najde.

Na brezmejnem Pacifiku se nahaja veliko številno otokov, mimo katerih celo stoletje ne vozi nobena ladja. Ti otoki pa so, ravno nasprotno, kot

se pripoveduje v romanu, vedno izsušeni in goli in silno nanje pripeka solnce. Nemogoče je živeti na njih; na njih se nič ne nahaja, kar bi bilo vredno imeti v posesti in tako ni na njih niti prebivalcev, niti se jim kdaj približajo ladje.

Vendar pa razburjenje ni moglo dolgo obvladati osebo, kakoršna je bila Vajiti.

Ko je spoznala, da jo skoraj gotovo zapuste, je naglo poskakala v svoji sobici vse, kar bi ji moglo pozneje koristiti v njenem žalostnem položaju.

Skrila je pod svojo obleko veliko novo rjuho, nekaj šivank in sukanca, škafitjo vžgalic, par trakov in slučajno je našla tudi dinamično patrono, ki je menda služila za ribolov. Mislija je, da ji more kdaj služiti in skrla jo je v nedrje.

Kmalu je začela naglo tekanje semtertja po krovu in verige sidra so zaškrtele. Težki koraki drugega krmarja so se približali; ključ je zaškrpal v ključavnici, vrata so se odprla in mož je dejal Vajiti:

— Pridi...

Ko je prišla na krov, sta dva domačina spuščala čoln v morje.

Donahue se je zapri v svojo kabino, češ da gre spat, v resnici pa, ker je hotel pustiti drugemu krmarju večji del odgovornosti. Če bi se stvar zasukala na slabo, je računal na ta način zvaliti krivdo na svojega sokrivca.

Pravo
3137/b

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

prihrani čas in denar. Zadostuje, ako s „Schichtovim milom samo enkrat po perilu tam potegnete, kjer mora tez navadnim milom trikrat.

Socijalni vestnik.

UREDNIŠTVO LJEČNIČKOG PITANJA POD RADNIČKOG OSIGURANJA.

(Službeni pravilnik lječnika — činovnika).

Ovih je dana stupio na snagu novi Službeni Pravilnik za lječnike, činovnike Središnjeg Ureda za Osiguranje Radnika, donešen po ravnateljstvu tog urada i odobren rešenjem Ministra Socijalne Politike.

Po ovom Pravilniku predviđen je sistem stalno namještenih i određenih lječnika — kod nas još nije mogao provesti. Ovim sistemom omogućava se velikom broju lječnika stalna egzistencija, jer će im služba u radničkom osiguranju biti glavno zanimanje, koji će kao činovnici, imati stalno određena prava, dužnosti i priručnice. Za ona pak mjesta, gdje se obzirom na mali broj osiguranih članova ili usljed pomanjkanja kompetentna ne može namjestiti lječnika činovnika, predviđeno je namještenje ugovornih lječnika.

Prema spomenutom Pravilniku lječnici, činovnici mogu biti namješteni samo na sistemizovano mjesto i to izborom. Lječnici činovnici, isto kao i honorarni lječnici mogu biti angažovani ili kao specijalisti (za posebne činite). U zadnjem slučaju (honorarni lječnici) uređuje se službeni odnos posebnim ugovorom između odnosno lječnika i mjesnog organa.

Mjesni organi radničkog osiguranja (pojedini okružni ured) razdijeliti čitavo svoje područje u toliko lječničkih područja, u koliko je potrebno, da vršenje lječničke službe bude osigurano. U onim lječničkim područjima, gdje godišnji poprečni broj osiguranih članova iznosi stalno 800, mora biti sistemizovano mjesto lječnika, činovnika. Više od 1400 osiguranih članova ne može spadati u područje jednog lječnika, pa čim taj broj stalno poraste iznad 1400 članova valja to područje razdijeliti. U područjima ispod 800 članova u pravilu će se namjestiti samo ugovorni lječnici.

Osim vanrednih priručnica lječnika, činovnika (naknada putnih troškova, dnevnica, podvoznina), koje su predviđene po ovom Službenom Pravilniku, redovite su priručnice (godišnja plata i porodični dodatak) razdijeljene prema plaćenom razredu i plaćenom stepenu. U tu svrhu razdijeljeni su lječnici, činovnici na dva plaćena razreda i 7 plaćena stepena.

Plaće su sljedeće:

Plaćeni razred.

I.	Godišnja plata u Din
1.	24.000
2.	26.000
3.	28.000
4.	30.000
5.	32.000
6.	34.000
7.	36.000

II.

Za lekare, kojih područje ima godišnji poprečni broj članova 1100—1400.

Stepen.	Godišnja plata u Din
1.	30.000
2.	32.000
3.	34.000
4.	36.000
5.	38.000
6.	40.000
7.	42.000

Iz nižega u viši plaćeni stepen promiču lječnici, činovnici ureda radi tako, da služe u 1. i 2. stepenu po 3, a u 3. i 4. step. po četiri, u 5. i 6. stepenu po pet godina.

Porodični dodatak iznosi za sve lječnike, činovnike bez obzira na godine službe za ženu i za svako dijete po 1800 dinara godišnje, a u nikojem slučaju ne može biti veći od 7200 dinara godišnje.

Službeni odnos ugovornih lječnika regulira se posebnim ugovorom, koji je — radi potrebne jednolikosti — već unapred propisan, a prama kojemu se godišnji honorar tih lječnika određuje prama ovoj skizmi:

Godišnji poprečni broj članova	honorar u dinarima
do 25	800
od 26 do 50	1200
od 51 do 75	1600
od 76 do 100	2400
od 101 do 125	3200
od 126 do 150	4000
od 151 do 175	4800
od 176 do 200	5600
od 201 do 250	6400
od 251 do 300	7800
od 301 do 350	9000
od 351 do 400	10.500
od 401 do 450	12.000
od 451 do 500	13.500
od 501 do 600	15.000
od 601 do 700	18.000
od 701 do 800	21.000

Ka ko se dakle priručnice lječnika, činovnika i ugovornih lječnika određuju prama godišnjem poprečnom broju osiguranih članova u pojedinom lječničkom području, to će mjesni organi radničkog osiguranja morati voditi najtačniju statistiku svojih osiguranih članova.

Dosađani lječnici, koji se nalaze u službi radničkog osiguranja, u koliko neće postojati razlozi razrešenja službovanog odnosa, ako zatraže biti će prama propisima novog Službenog Pravilnika predvedeni, i njihove nove priručnice teći će unatrag od 1. januara 1923.

Donošenjem ovog lječničkog Službenog Pravilnika i njegovim stupanjem na snagu, riješio je Središnji Ured za Osiguranje Radnika — sporazumno sa interesima — jedno od najvažnijih unutarnjih pitanja radničkog osiguranja, koje je usljed svoje nejednolikosti u pojedinim dijelovima države i usljed svoje nesistemičnosti, pričinilo normalni razvoj soci-

jalnog osiguranja, a s druge strane prouzrokovalo je dosta nezadovoljstva i u redovima osiguranih članova i u redovima samih lječnika.

Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu.

★ ★ ★

— O zavarovanju šolskih otrok u švic. Mestni svet u Curihu je sklenil, da zavaruje vse otroke mestnih šol in otroških vrtcev na mestne stroške proti neizgovornim najrazličnejše vrste. Na meščanski strani so nastali pomisleki proti splošnemu zavarovanju učenec brez vsakršne udeležbe interesiranih starišev. Zavarovanje pa je vendarle sklenjeno. V ženevi so doživeli za zavarovanjem učenec nevspešne preizkušnje. Ženevski kanton ima danes plačati svoto 640.000 frankov deficita za otroško zavarovanje. V ženevi so bili otroci zavarovani ne samo proti neizgovornim, ampak tudi proti boleznim sploh. O stvari se ugiha in razpravlja raznočlono, v meščanskih krogih se povdarja, da bo s tem mestna blagajna grozno obremenjena in da pomeni sklenjeno zavarovanje samo komodno prenašanje vseh zavarovalnih stroškov za otroške neizgovorne z ram starišev na mestno blagajno. Drugi pa naglašajo socijalni napredek in pričakujejo uspeha ter razširjenja zavarovanja otrok po vsej deželi.

— Ameriška pomoč mladini Rdečega križa subvencijo 1.800 dolarjev, kar znaša pošlje tudi letos našemu pomladku črnega križa subvencijo 1800 dolarjev, kar znaša v naši valuti 170.000 dinarjev.

Prosveta.

— Josip Butorac: Dioničarsko društvo. Nakladni odio Jugoslavenskog Lloyd izdao je tek pred nekoliko dana omanu knjižicu: »Industrija Hrvatske« koju je napisao Josip Lakatoš, a danas smo opeta primili jedno djelo te naklade i to: Josip Butorac Dioničarsko društvo, koje je po obilnom i dobro razpodeljenom sadržaju sudeći Kadro, da ispuni osjetljivu jednu prazninu u našoj stručnoj i privrednoj književnosti. Knjiga ima edelječa poglavlja: Uvod o finansiranju, 1. Osnutak dioničarskog društva naći će u ovoj knjizi mnogo priručne, 2. Organizacija dioničarskog društva, 3. Promjena za opstojanja dioničarskog društva, 4. Procjena poduzeća, 6. Prestanak dioničarskog društva, 7. Emisija i kotiranje efekata, 8. Opozov. nje dioničarskih društava, 9. Obrasci ugovora, molba i uprava, (oko 30 formulara). Pisac je, kako se razabire, prikaz dioničarskog društva svestrano obradio. Svako dioničarsko društvo naći će u ovoj knjizi mnogo potrebne upute, tumačenja i razjašnjenja, a jednako će ona dobro doći svakom članu ravnateljskog vijeća i pravnom odboru, činovnicima banaka, trgovina i dioničarskih društava, trgovcima, djacima naših trgovačkih akademija itd. Knjigu šalje: Uprava Jugoslavenskog Lloyd, Zagreb, Marovska ul. 21. uz cijenu od Din 60 uključujući otpreme i poštanske troškove pouzde.

— Literarni spor na Čekoslovaškom. Že dalj časa vodijo češki literarni krogi ostro borbu med staro in mlado književno generacijo o vplivu germanske kulture na slovaško, zlasti na českoslovaški narod. Spor je začel znani literarni kritik in književnik P. Krejčí, ki je priobčil v raznih listih več člankov, v katerih dokazuje, da je bila češka kultura prošlega leta odvisna v prvi vrsti od nemške ideologije. Krejčí sicer priznava izjeme in neodvisno razvijanje gotovih idej, trdi pa, da kulturno življenje še danes zelo čuti ta nemški vpliv, dasi se že pojavljajo poskusi, da bi se češka kultura približala romanski. Med češkimi literarnimi krogi se govori o sodelovanju s Francijo. Proti tej trditvi je nastopila mlada literarna generacija, ki trdi baš nasprotno. Dasi je bilo češko kulturno življenje že po geografski legi dežela v neposrednem stiku s nemškim svetom, se vendar čuti že od nekdaj tudi vpliv drugih kultur, zlasti romanske po bitki na Beli gori, ko je na Češkem zmagal katolicizem. Današnjim mladim literarnim krogi v ČSR se zdi premoč francoske in sploh romanske kulture tako nedvomna, da so prepričani o popolni nemski kulture glede inspiracij na slovaški svet. Na čelu tih mladih literarnih protagonistov stoji kritik in dramaturg Narodnega divadla v Pragi, František Götze. Krejčí pa ima na svoji strani predvojnega literarne kroge. Znani gledališki kritik Josef Kociček trdi, da je francoski vpliv na današnjo češko umetnost sicer velik, vendar pa bolj zunanega značaja, tako da moramo govoriti o duhovnem prehodu, nikakor pa ne o popuščanju nemške kulture, ki slej ko prej zelo vpliva na češko kulturno življenje.

— Kongres gledaliških igralcev. V dvorani »Maneža« v Beogradu se je pričel v nedeljo kongres »Udruženja glumaca SHS. Na kongres so prispeli delegati iz vseh krajev države. Iz Zagreba: M. Marković in J. Cvijanović, iz Ljubljane: Ivan Mencin in Juvanova, iz Novega Sada J. Stojčević, Laza Lazarević, Petar Filipović, iz Skoplja: Dobrić, Radenković, dalje zastopniki Splita, Sarajeva, Niša, Beograda, Osijeka in P. Razberger iz Maribora. Kongres je otvoril predsednik Udruženja, Sava Todorović, nakar je bil izvoljen skupščinski odbor, in sicer za predsednika Cvijanović, za tajnika pa Jeremić in Mencin. Nato je bilo prečitano poročilo o delovanju stare uprave. V imenu centralne uprave udruženja je izjavil G. Gosić, da je uprava nasprotna naredbi glede razvratitve igralcev. Poročilo je bilo po dolgotrajni diskusiji sprejeto na znanje in obenem se je izrekla stari upravi zahvala. Končno sta bili izvoljeni dve komisiji, prva ima rešiti finančne vprašanja, druga pa ima preučevati razne notranje zadeve in izdelati resolucijo kongresa v duhu poteka razprave. Resolucija se pošlje predsedniku vlade, ministru prosvete in skupščini. Kongres se je večeraj nadaljeval.

— Svetovni kongres esperantistov na Dunaju. Na Dunaju se je vršil XVI. svetovni kongres esperantistov, ki ga je pose-

tilo okoli 4000 gostov iz več nego 40 dežel. Sestavljen je od odbor, v katerem so 1 Japonec, 1 Italijan, 1 Bolgar in 1 Avstrijec, ki ima nalogo pripraviti svetovno zvezo s sedežem v Varšavi. Esperantisti so sprejeli resolucijo, ki zahteva, da bi se esperanto uvedel na vseh srednjih in visokih šolah v vseh državah.

Glasbeni vestnik.

— »Cavalleria rusticana« in »V vodnjaku«. Nastop dr. Morica. Z obema večernjima operama endonejankama »V vodnjaku« in »Cavalleria rusticana« smemo biti zadovoljni. »V vodnjaku«, stara Blodekova znanaka, polna ljubeznivih glasbenih domislov, ki se približuje raje sentimentalnosti kakor humorju, je dala vsem štirim pevcem, gnama. Sfiligiojevi (Veruna) in Rozumovi (Sidunka) ter gg. Banovcu (Vojtek) in Zupanu (Janez) dovolj prilike, da so pokazali svoje pevске in igralske zmožnosti v kar najugodnejši luči. Gospodina Sfiligiojeva je svojo vlogo pogodila v polni meri. Kot Veruna celo igralski popolnoma zadostuje, pevski pa je prav dobra. Gna. Rozumova se sicer trudi, da bi bila razumljivejša, vendar se mora prav energično potruditi, da se emancipira od nebaš prvotne soles svoje učiteljice. Z. G. Banovec nas preseneča čimdalje več. Izborbo je bil pri glasu, igralsko se nekoliko svobodnejši in pričakujemo od njega še mnogo lepega. Vsaka Zupanova komična vloga je zanimiv dogodek. Tudi kot Janez nam je bil zelo všeč. Izbrpno se je poglubil vanj, zadostil v polni meri pevski in igralski. Država bi morala na predlog uprave nuditi našim talentom priliko nadaljnje temeljite glasbene izobrazbe, nakloniti jim dopuste in denarni izdatni podpora, da se zamorejo v najvišji meri izpopolniti. Tako Banovec kot Zupan bi nam zamogli biti po dveh, treh letih skrbne pevske vzgoje v ponos. G. Balatka je opero vestno naštudiral, želel bi si le še nekoliko več temperamenta, živahnosti, ognja. Režija ni najsrečnejša, najnesrečnejša pa so svetlobni učinki. O celi operi se ob priliki spregovorim. — Z našo petostopjo pa smo čakali nastop g. dr. Maksa Morica v »Cavalleriji«. G. Neffat s svojimi izvrstnimi dirigentskimi vrlinami je vodil opero kot je ne bi mogel najboljši rutiner. Vsa čast! Podčrtati moram izvrstno pogojno igranje vseh udeležencev, zlasti gg. Thalerjeve, g. Zathēja in seveda tudi g. dr. Morica, ki pa bi mu v sceni s Santuzzo pred cerkvijo pripočel več temperamenta. Tudi manjši vlogi Lole in Lucie sta bili dobro zasledeni. Gdč. Thalerjeva je izborna igralka, dočim timbr njenega premalo za vloge visokodramatičnega značaja šolanega glasu ni najprijetnejši in kaže nekoliko lahko izbrablenost. G. Zathēja je zlasti v komični sceni s Turidom izborn. Tako si predstavljam Alfija. G. dr. Moric je imel pravi večer. Vseled nedostataka časa se ne morem spuščati v temeljitejša poročila, tudi vloga Turidove pevce ne da prilike, da bi svoj glas pokazal od vseh strani, toda lahko nam je žal, da nam je g. Moric ušel iz rok. Njegova igra je kar najsvobodnejša, mestoma naravnost presenetljiva. Končno scena Turidida in matere segla nam je globoko v srce. V nji je pokazal tudi iskrenost in toplotu svojega petja. Ne samo v visokem »e« je visek tenorske pevske umetnosti. Sila njegovega glasu je prepričevalna, timbr zelo prijeten, izrazito lirski, tenorski, nastop odločen, pevec je, ki ga njegova inteligenca usposablja za najvišje uspehe. — Vsi trije nositelji glavnih vlog so prešli krane cvetlične darove in bili deležni neskončnih ovacij, zlasti g. dr. Moric. — Operni zbor je v obih operah pokazal vse svoje izvrstne vrline, toda petja, kakor na koncertu, mora se končno vendarle odvaditi. Pri »Cavalleriji« je pomagal v cerkvi tudi del pevskega zbora Glasbene Matice.

— Milenko Paunović, srbski skladatelj, čigar I. jugoslov. simfonijo je kapelnik dr. Čerin izvajal na svojem zadnjem simfoničnem koncertu z velikim uspehom, je dokončal junija meseca II. simfonijo in jo sedaj instrumentira. Ta II. simfonija bo še lepša kot je bila prva. Hkrati piše pa Paunović že tretjo simfonijo.

— Posetnikom velesejma. Se priporoča, da si ogledajo zalogo manufakture, galanterije in usnja pri tvrdki »Danica« Majzeli & Rajčelj, Ljubljana, Turjaški trg št. 1

Posetnikom velesejma

se priporoča, da si ogledajo zalogo manufakture, galanterije in usnja pri tvrdki

»Danica«

Majzeli & Rajčelj,

Ljubljana, Turjaški trg št. 1

Sokolstvo.

— Sokolsko društvo v št. Vidu nad Ljubljano priredi dne 7. septembra svoj javni nastop. Pri izvajanju telovadnih točk in ljudski veselici sodeluje godba dravske divizijske oblasti. Opozorjamo in vabimo sokolska društva in prijatelje Sokolstva že danes na to prireditev. — Zdravo!

Julijska Krajina.

— »Ujetega ptica tožba prepovedana. V Kanalu je bila na programu prireditve v spomin Valentina Staniča tudi deklaracija Gregorčičeve pesmi »Ujetega ptica tožba«. Italijanske oblasti zelo natančno študirajo vsako točko slovenskih prireditev in ako le morejo, črtajo iz programa, kar se da. Tako je zapadla prepovedi tudi »Ujetega ptica tožba«. Proslava v spomin Val. Staniča se je izvršila zelo lepo. Obširen govor je imel gosp. profesor dr. Joža Lovrenčič.

— Naloga pisarniških uradnikov po sodnih med Jugoslovenci je po mnenju tržaškega fašistovskega glasi-

la razsežna nacionalna propaganda. V Komen na Kras je premeščen neki Istran iz Buzeta, Cerovac, hrvatske krvi, pa sedaj hud Italijan. »Popolo« ga spremlja na pot v Komen s čestitkami in napoveduje naloge med Kraševci, da ima namreč tam vršiti nacionalno propagando. Omenjeni list se istočasno grdo zaletava v nekega poštnega uradnika, Hrvata, ki ima priti službovat v Istro. Hoče mu odjesti kruh in ga pognati na cesto, v službo pa postaviti Italijana. Poln lepo dončih fraz o pravičnosti do vseh je fašizem ob vsaki priliki, v resnici pa je surov in narodnostno ter sodijalno krivičen.

— Smrt predsednika srbske pravoslavne občine v Trstu. Umril je gosp. Aleksander Mičič, predsednik srbske pravoslavne občine v Trstu. Stori je mnogo v proslah srbske kolonije v Trstu. Pokopljejo ga danes.

— 33 kvintalov vojnega materijala so našli karabinerji v bližini Zagreba pri nekem Italijanu A. Brianza. Materijal je vreden 12.000 lir. Brianzo so zaprli, njegov tovariš je pa pobegnil.

— Demantični samonar v morskem kopališču Portorose. V tretjem nadstropju Palace Hotela v istrskem kopališču Portorose je stanovala 25 letna Nata Gjukić iz Zagreba. V noči na 18. tm. se je vrgla iz svoje sobe v vrt in obležala mrtva. Pustila je dve pismi, eno za moža v Zagrebu, drugo za lastnika hotela. Nesrečnica je bila baje bolna na živih.

— Rodbinska tragedija. V Skočjanu v Istri je v prepri 26 letni Ivan Maršič vstrelil na česti svojo ženo, svojo mater in težko ranil svojega tasta, potem si je pogнал kroglo v glavo. Tasta so odpeljali v bolnico, trupla pa v domačo hišo.

Kdor išče, najde

na velesejmu paviljon »X«
Mirim čokolado.

Izpred sodišča.

— Pustni terek je, pogled jo, kako je napudrana! Take so na Ruskem v javni hiši! Tako je nahrullila huda sosedja iz Šiške neko Rusinjo. Obenem je se še z ne baš izbranimi besedami ozmerjala njeno družino. Ko ji je nasprotnica mirno odgovorila, da je ne sme žaliti, češ da je iz boljše družbe in hiše, pa ji je odvrgla, da naj gre domov, če je res iz bogate hiše. Obsojena je bila radi doživete zaničljivosti lastnosti na 8 dni zapora in bo plačala še vse stroške in takso.

— § 104. Smešno vinski polomijo je napravil neki pleskar iz ljubljanske okolice. V veselji družbi se je mož precej opil. Na poti domov je zašel v tujo hišo. Snel je na hodniku s stene nagačenega divjega petelina, ko pa je začul, da nekdo prihaja, se je skril s petelinom v stranišče. Toda tudi tam ni imel miru. Ker pa se je bal odpreti vrata, so poklicali domači stražniki, ker so mislili, da so zalotili nevarnega tatu. In stal je kot skesan grešnik poleg petelina. Prešel je strah in zgodba je postala smešna. Ko pa je stražnik kljub temu hotel fanta aretirati, je postal hud, ozmerjal je stražnika in je postal tako nasilen, da so ga morali nazaj ukinjati. Ga odpeljati na stražnico, kjer se je končno umiril in se spresal. Senat se je po izpovedi prič uveril, da je bil fant res do brezzvesti pijan, in je fanta, ki je imel žetak radi te polomije dovolj sitnosti, oprostil. — Obtožena je bila gdč. Mara Primožičeva, poštna upraviteljica v Žireh, da je nagovorila poštnega slugo Ivana Lotriča, da je opravljala mesto nje brzojavno službo. Lotrič pa je bil obtožen, ker je vršil službo, katero smejo vršiti samo izprašane osebe. Ker pa se je pri obravnavi jasno dokazalo, da je opravljala gdč. Mara službo na drugi pošti kot namestnica in da je Lotrič samo pazil na telefon, da bi v slučaju potrebe lahko poklical uradnico, sta bila oba oproščena. — Fantovski spopad. France Plestenjak po domače Pletanov iz Črnega vrha nad Polhovim gradcem, se nekam zvon, je bil obtožen, da je oklal z nožem Lenarta Kermelja. Obtožila ga je Kermelja takole: Al je hitu, z nožem v roki, po rokah, po prsih, rama, po hrbtu in po glavi, povsod sem jih dobil. Kokr toča, tako j padov. Obsa bila malo pijana, sprickala po sva se za to, kdo je močnejši. Posamezne poškodbe je označil zdravnik kot lahke, vse skupaj pa so tvorile težko telesno poškodbo. Plestenjak je bil obsojen radi te nerodnosti izjemoma, ker je sodišče vpoštevalo vse olajševalne okoliščine samo na 5 tednov težke ječe in bo moral plačati 500 Din odškodnine vse stroške in takso 50 Din.

Matteotti.

Po preteku dveh mesecev so končno našli Matteottijevo truplo. Stlačeno je bilo v jama, ki je, po zadnjih poročilih, bila dolga komaj 90 cm. Globoka ni bila poveč, enako, marveč je bila lobanja pod zemljo komaj 12 cm, spodnji del pa 15 cm. Truplo je bilo lahko nagnjeno na desno stran. Leva noga je ležala na desni strani lobanje, desna noga je bila poleg jame. Jasno je, da so oni, ki so pokopali Matteotta, delali z vso naglico, stlačili truplo, dolgo 1 m 70 cm, v ozek prostor, zlomili kosti, z nogami teptali truplo, zagreblili in odšli. Poprej so še slekli truplo čes, da ga ne bo tako lahko spoznati. Najden je Matteottijev krvav suknič, v truplu je tičalo bodalo, oni, ki je vrgel od sebe najdeno žepno ruto, si je poprej gotovo obrisal roke. Našli so v bližini tudi nekaj čunji, kartrne rabijo šoferji za čiščenje avtomobilov. Matteottijevo truplo je brez rok. Ni kjer niso mogli najti rok. Morda so jih odnesli volkovi ali lisice.

K usadni ugotovitvi, da leži v mrtvaš-

nici Matteottijevo truplo, so bili pripuščeni le sorodniki in prijatelji pokolnika. Navzoči so bili zastopniki oblasti. Okoli pokopališča daleč proč so stale straže, da ni mogel nihče blizu razven povabljenec v oblastnih funkcijah. Navzoča sta bila svaka pok. Matteottija dr. Kazimir Wronowski in inženir Steiner. Dvove niso pustili blizu. Izmed prijateljev so prišli Tucati, Gonzales, Tonello in Bocconi. Predno se je otvorila krsta, je razložil zobozdravnik Duca navzočim, kako je napravil Matteottiju dva zlata zoba. Odprli so krsto. Vsi so napeto gledali in poslale Turati je prvi vzkliknil, da je glava ali Matteottijeva ali pa njegove matere, navajajo, jo veliko sličnost. Wronowski in Steiner sta izjavila nato: On je Nikakega dvoma ni več. Zobozdravnik si je ogledal zobovje in rekel, kakoz na umetne zobe: To je moje delo! Spisan je bil zapisnik, ko ga je podpisalo šest prič. Posl. Bocconi je pozneje novinarjem izjavil, da mu zadošča pogled na glavo, posebno na čelo in zobovje, da spozna Matteottija. Potem so truplo spravili v krsto. Došla je tudi vdova Matteottijeva, ki se je obnašala potro po povsem mirno, poljubila je krsto in položila nanjo rdeče rože. Matteotti bo pokopan v rodbinski rakvi v Fratti Polinesse na željo žene in tudi sam je v svojih pogovorih z ženo večkrat omenil, da hoče počivati s svojo skupno v Fratti Polinesse.

V nedeljo so našli pri Quartarelli deveto stran češkega soc. lista »Pravo Lide« iz meseca junija, potem dva kosa surovega platna z znakom jetnišnice v Neapolju. Morda je bil med morilci tudi on famozni Oton Thierschmidt, ki je ostal še vedno zagonežen, dasi se je toliko polzvedovalo njem.

Obdolženci v zaporih »Regina Coeli« v Rimu so doslej molčali in ni bilo mogoče spraviti iz njih nikakega priznanja o umoru. Upali so menda, da bodo nekega lepega dne puščeni na svobodo, ako se udeležijo po Farinacciju napovedani »drugi val« fašistovske revolucije! Tega pa najbrže ne bo in morda ptično obdolženci sedaj, po najdenem truplu, govoriti in priznati svojo krivdo. Po vsej Italiji je napravila najdba Matteottijevega trupla globok vtisk in čuti se povsodi, kako pada moč fašizma.

Pametna heseda.

V Zagrebu izhajajoči nemški list »Der Morgen« je v nedeljo priobčil z ozirom na protisokolske izgrede zagrebške fakinaže članek, ki je pomenljiv tembolj, ker prihaja s strani, ki doslej ni bila baš naklonjena jugoslovenskemu Sokolstvu. Članek izvaja:

»Neodgovorni elementi so povodom poseta jugoslovenskili Sokolov spravili na slab glas gostoljubnost naše prestolice. Dogodki, ki so se dogajali po prihodu gostov, so vsega obžalovanja vredni in so nas napotili, da jih denemo nekoliko bližje pod lupo. Zakaj gre? Jugoslovenski Sokolski Savez je vzel 50letnico Sokolstva za povod, da proslavi ta spominski dan z manifestacijo v velikem slogu. Sokolstvo v hrvatskih pokrajinah naše države zre nazaj na tradicijo petih desetletij. Zasluge kulturne in narodne namene. Stvarno je brez pomena, da se je Sokolstvo v zadnjem času politično razcepilo. Obe sokolski skupini zasledujeta ob koncu iste cilje, stremita pač za tem, da bi narodno misel v državi okrepila in poglabilo. Po tej ali oni poti, toda nobena izmed skupin nima namena škodovati narodu in državi. Je to ista misel, po kateri se ravna tudi naše politične stranke, izvajajoče staro geslo: »Ločeno korakati, z združenimi silami pa udarjati.« O tem mora biti vsakdo na jasnem. Pristaši ene izmed teh skupin prihajajo kot gostje velikega dela mestnega prebivalstva v Zagreb. In kaj se je zgodilo? Ne morda nasprotna stranka, marveč neodgovorni elementi z ulice se zbirajo in ne zamude nobene prilike, da bi ne nahrullili naših gostov, jih ne provocirali, da, v mnogih slučajih ne zasranovali in žalili. Dogodili so se naravnost sramotni slučaji surovosti in brezčutnosti: na najrobatejši način so celo psovali Sokolice in jih napadali, da so morale uteči. Nezreli mladiči so na ulici s psokvami napadli celo nekega poljskega Sokola, ki je bil, mimogrede omenjeno bivši poljski minister notranjih del... In vse to se je zgodilo, ne da bi dali gostje za to niti najmanjšega povoda...

Po našem mnenju bi bilo vsekakor najlepše in najumestnejše, ako bi spore med Sokoli za vedno spravili s sveta in ako bi v vsi državi obstojal samo en Sokol, zakaj vzvišena sokolska ideja ne prenaša grde krinke političnih preprirov. Toda proti temu mora vsak pošteno in trezno misleč, vsak objektivni človek ogorčeno nastopiti, namreč proti prostituiranju vseli gostoljubnih čustev, proti pouličnim izrastkom nasproti gostom, ki so prišli v naše mesto, da dajo duška svojim narodnim čustvom. Tembolj obsojdo vredno je postopanje k sreči neznatno malega odstotka našega prebivalstva, ako uvažujemo, da je kralj prevzel protektorat sokolske slavnosti in se dal na nj zastopati po visokem vojaškem dostojanstveniku, naš kralji, ki je šele v najnovšem času pokazal, da je naklonjen hrvatskemu prebivalstvu te države in da mu je pri-

šren njega blagor in sreča. Kaj si naj misli Sokol iz Ljubljane o gostoljubnosti hrvaške prestolnice, kaj bosanski Sokol, kaj si naj misli vsi oni, ki so prišli od daleč in potovali več dni, ki so svoje delo ostavili za pol tedna, da bi služili narodni ideji, ako so doživeli v Zagrebu tak sprejem? Ali bodo vsi ti razumeli, da ni bil hrvaški Sokol tisti, ki je vprizoril te grde dogodke, marveč da je treba te izrastle politične nezrelosti pisati na konto nedgovornih elementov?

Izgredniki so napravili Zagrebu zelo slabo uslugo, isto slabo uslugo, ki so jo izkazali v hrvaškem Primorju naši gostoljubnosti, ko so lani napadali Čeha, ker so na našem Jadranu

štedljivo živeli. Ako bomo takšne razmere še nadalje trpeli, ako družba sama ne najde sredstev in potov, da tu napravi red, pridemo kmalu na glas k' gnezdo nevarnih šovinstičnih nagonov, ki se mu je treba izogniti. Do tega pa ne sme priti!

Poleg »Reči« in »Novosti« je »Der Morgen« edini zagrebški list, ki se je upal obsoditi sramotne dogodke, katerih pozorišče so bile v petek, soboto in nedeljo zagrebške ulice. Nadejamo se, da bo ta trezen glas našel odmev pri pretežni večini zagrebškega prebivalstva, ki vendar enkrat uvidi, na kako opoljski poti se nahaja, ako slepo sledi brezvestnim demagogom.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 20. avgusta 1924.

Zakaj je klerikalizem po vojni napredoval?

Po vojni opazamo na prvi pogled čuden pojav. Stranka, ki je v vsem širini pomagala preliti kri, ki je bila žlahti v centralnih državah neumorno na delu, da popularizira vojno in hujska ljudstvo proti zavezničkim državam, ne da je izgubila, temveč celo pridobila na številu pristašev med istim ljudstvom, ki ga je pred in med vojno s svojim cerkvenim in politično agitacijskim aparatom gnala na bojišče in ki mu zdaj, ko je utihnil vojni vihar, oznanja pacifizem. Kako je mogoče, da klerikalizem, ki je bil oskobo v Avstriji praporščak militarizma in hegemonije nad malimi narodi, ni izgubil svoje moči in avtoritete med ljudstvom? Ali so ljudje že pozabili, da je bila baš klerikalna stranka tista, ki je z besedo in moralnim pritiskom največ pripomogla, da Avstrija ni razpadla takoj po prvih neuspehih njenega orožja na srbskem in ruskem bojišču? Ali pa tiči za klerikalno politiko nekaj, česar širši sloji sploh ne razumejo, ker so politično premalo orijentirani? Vsekakor je čudno, da je klerikalizem obdržal v svojih rokah mase, ki bi morale uvideti, da so nasledile političnemu kameleonu, če bi kolikaj mislile za lastni močari.

Vzrok je ta, da tvorijo pretežno večino klerikalnih pristašev politično indiferentne, neizobražene in nezanesljive mase. Te mase so se takoj po vojni oprile socialističnih gesel misleč, da je v socializmu edini izhod iz povojne gospodarske krize. Stranka, obstoječa iz vseh vrst proletariata, iz obrtnikov, kmetov, uradnikov, hišnih posestnikov, veleposestnikov in cerkvene hierarhije, torej deloma iz proletariata, deloma pa iz buržoazije in kapitalistov, si je izposodila od socialističnih struj najbolj privlačna gesla, s katerimi je obetala preurediti družabno življenje po principih enakopravnosti in socialne pravičnosti. Ljudstvo je njenim obljubam nasledilo, ni in ne bo pa dočakalo, da bi se uresničile, ker mora biti klerikalizem v lastnem interesu s socialnimi reformami zelo previden. Te reforme so mogoče samo do gotove meje, dokler ne zadenejo cerkvenega premoženja in kapitala samih klerikalnih pristašev.

Vse klerikalne stranke obstoje iz ljudi, ki jih je zlobna prva povojna leta socializem in ki so pričakovali, da se s pomočjo njihovih glasov takoj spremeni ves družabni red. Ker so pa te mase smatrale socializem za neko čudodelno formulo, ki more sanirati kritične razmere, ne da bi sodelovalo ljudstvo samo z intenzivnim produktivnim delom, ker se niso poglabile v misel socializma, so z enakim nerazumevanjem in površnostjo prejadrale iz socialističnih struj v klerikalno stranko. V tej stranki vidijo zadnjo oporo v svoji težnji za zboljšanjem gnetnega položaja. Zato je klerikalizem napredoval, zato je dosegel pri nas vrhunec moči in zato ga čaka tudi neizbežen konec. Klerikalci ne morejo dati ljudstvu tega, kar so mu na socialnem polju obetali, ker je jedro njihove stranke izrazilo buržoazno in kapitalistično. In mase ostanejo v njihovem taboru samo še dotlej, da se na svoje oči prepričajo, da SLS preko obliž sploh ne gre. Potem ji obrnejo hrbet, kakor so ga obrnile raznim socialističnim strujam.

★ ★ ★

— »Kulturna demonstracija.« Vsak pošten človek v Zagrebu se sramuje izgovoriti, ki so jih ob sokolskem zletu povzročili razni neodgovorni elementi. »Der Morgen« je celo napisal oster članek, v katerem brezobzirno obsoja protosokolske ekscese, samo »Hrvat«, glasilo hrvaške inteligence, katerega glavni urednik je dr. Ivan Lorković, odobruje sramoten nastop zagrebške fakultete proti jugoslovenskim Sokolom in povečuje njihove zločine kot inkarnacijo vsega junštva. Kako globoko je padel ta list s svojim urednikom, ki je svoje dni osnoval prvo hrvaško napredno glasilo »Pokret«, dokazuje pred vsem dejstvo, da ga ni sram o škandaloznih izgredih zavzeti to-le stališče: »Zagreb je s tem izvedel veličastveno in kulturno demon-

stracijo, ki je uspela nad vsako pričakovanje.« — Zaplotniški napadi na mirne goste, iznerviranje dam, noži, bodala, kamenje itd., to so v očeh govorice zagrebške klike — »veličastvene in kulturne demonstracije!« Lepa kultura je to, ki se javlja v znaku noža, bodala in koka! Za takšno »visoko kulturo« se zahvaljujemo!

— Izpremembe v prosveti. »Narodna Prosveta«, centralni organ UJU v Beogradu poroča: »Kakor smo izvedeli, je novi šef prosvete iz Ljubljane g. Vadinjal pozvan nujno v Beograd, kjer bo konferiral z g. ministrom prosvete z ozirom na imenovanja novih šolskih nadzornikov in izvedbe učiteljskih imenovanj za Slovenijo. Temu pripisujemo posebno važnost in stavimo to v zvezo z danim obečanjem sedanega g. ministra prosvete, da ne bo izvršena nobena izmenjava na škodo tamonjskih učiteljev, članov našega Udrženja. Vsa postopek, nasproten tej obljubi, izzove nepovoljen vtis in nezadovoljstvo v vrstah celokupnega učitelstva naše države.«

— Generalni štab. Slomkarjev se je zbral predvčerajšnjem v Ljubljani, da napolni potno novo mesto šefa prosvete v Ljubljani in mu ukaže, kako naj pleše po ministrstvu prosvete v Beogradu pred dr. Korošcem. Štab je obstojal iz gg. Struklja, Novaka, Polaka, Pleničarja in še drugih »visokih« gospodov sedanje dobe. Sprva so hoteli biti gospodje precej radikalni in so hoteli pomešiti s vsem, kar ni Slomkarjevega, a ko so uvideli, da jih je premalo za izpolnitev vseh mest, so delali bolj kisle obraze in so postali bolj pohljevi. Sklenili so kompromis, da sprejmejo med svoje kandidate tudi bolj omahljive gospode »iz nasprotnega tabora«, ki bi bili event. za »časte« pripravljene se dati pod kupiti. Kateri so ti kandidati, v kratkem izvem. Potovanje g. Vadinjale je pa zaradi še drugih sitnosti moralo zakasneti za pet dni.

— Sprejemanje strank v prosvetnem ministrstvu. Prosvetni minister je ukazal vsem referentom, da smejo v bodoče sprejemati stranke samo v času od 12. do 1. ure popoldne.

— V dobi »zakona reda in miru«. Povodom prisega rekrutov v Fojnici v Bosni je nastal incident, ker je eden od novincev zakričal: »Živela republika!« Bil je prijet in oddan sodišču. — V Visokem so seljali napadli Dežji Dom in učitelja Kapetanoviča. Raslihi so vsa okna. Oročniki so aretirali več oseb.

— Občinstvo opozarjamo na velik ogenj na letnem telovadišču Sokola Ljubljana v Laternanovem dvorcu v sredo 20. tm. ob 4. popoldne. Preizkusil se bo, da namreč najmodernejši gasilni aparat »KNOCK-OUT« česar naj si cenj. občinstvo ne samodi ogledati.

— Kdo je povzročil upor v Derwent? Potom preiskave, ki je bila uvedena radi upora vojaških obvezancev, se je ugotovilo, da je rekrute nabujal župnik iz sela Zeravca pri Derwentu, ki je s prišnice posiljal vojake k nepokorščini. Župnik je bil prijet in oddan okrožnemu sodišču v Banja Luki.

— Lokomotive, ostale pri okupaciji na Reki in Sušaku, Italija je vrnila te dni 4 velike lokomotive za službo na visokem terenu (Sušak-Srpske Moravice). Loko. motvam je treba še nekoliko poprav. Te lokomotive so iz partije lokomotiv, ki so bile ostale v Reki in Sušaku za časa okupacije in se imajo po rimskem sporazumu vrniti naši državi popravljene. Dobiti imamo še 16 lokomotiv.

— Promocija. Promoviran je bil na dunajski univerzi g. Mirko Kambič, sin gosp. učitelja Ivana Kambiča sa doktorja vsega zdravljenja.

— Oddaja ribolova v mestnem ribnjaku pod »Tivolijem«. Mestni magistrat Ljubljanski bo oddal ribolov osiroma goljtev ribarstva v mestnem ribnjaku pod Pod. turnskim gradom v »Tivoliju« dražbenim potom v najem. Dražba se vrši dne 27. avgusta 1924 ob 9. dopoldne v mestnem go. spodarskem uradu. Dražbeni pogoji so na biti na občinski deski in so interesantom za vpogled tudi v mestnem gospodarskem uradu med občinskimi uradniki uram.

— Izseljevanje iz kraljevine SHS v mesecu juniju. Meseca junija ti. se je iselilo iz naše kraljevine 1185 oseb, od teh 787 moških in 398 žensk. Iselilo se je: iz Vojvodine 559 oseb; iz Hrvaške in Slavonije 300, iz Dalmacije 285, iz Srbije 60 in Slovenije 29 (19 moških in 10 žensk); iz Črne gore 7, iz Bosne in Hercegovine 5 oseb. Kvalificiranih delavcev je bilo 19, nekvalificiranih 801, poljedelcev 604, prostega poklica 25, dece in starčkov 236. Iselilo se je: v Brazilijo 401, v Kanado 808, v Argentino 280, v Avstralijo 95, v Združene države 88, v ostale kraje Amerike

23, v Novo Zelandijo 14, v Chile 7 v južno Afriko 1 oseba. Poleg tega je v istem času s našega ozemlja odpotovalo v prekmorske kraje 249 tujih podanikov, med temi 116 Poljakov, 98 Američanov (Zedinjene države), 28 Rusov, 3 Kanadčanov, 3 Čehoslovaki, 2 Čilence, 1 Madžar, 1 Grk, 1 Anglež in 1 Nemeec.

— Tiskarski škrat se je pojavil v članu »Gliste«, ki smo ga v včerajšnjem listu priobčili v rubriki »Zdravstvo«. Glasiti se mora namreč, da uporabljamo proti po. dandicam staromano sredstvo vlivov s čes. njevo (in ne s črevesno) vodo.

— Posurovelost. Čevljarja Antona Stariča iz Trebnjega je 17. tm. napadla družba domaših fantov. Eden izmed njih ga je sunil s nogo v glavo. Starič je težko poškodovan. — Med prepričkom je Josip Mese iz Plukove vasi pri Dol. Logatu, udaril Ivana Jernejčiča tako močno po obrazu, da mu je skoraj isbil eno oko. — Oba poško. dovana sta bila prepeljana v bolnico.

— Tatvina strelodvone bakrene žice na telefonskih strešnih stojalih. Ker se je pri. petilo, da je nesnan človek, ki se je pred. stavil hišniku neke hiše kot telefonski de. lavec, dobil ključ od podstrešja in potem ukradel bakreno strelodvono vrv s telefon. ske naprave na strehi, prosil poštna in br. sojavna direkcija v Ljubljani posestnike onih hiš, na katerih so telefonske naprave na strehi, osiroma njih pooblaščenca, da ne dovolje nikomur iti na podstrežje ali na streho, češ da bo telefon popravil ali pre. naredil, ako se ne izkaže z uradno izkaz. nico.

— Poskušeno posilstvo. V bližini kole. dvora v Ljutomeru je bila od nekega ne. znanca napadena učiteljica Matilda Miha. lje. Napadalec jo je skušal posiliti. Ko mu je učiteljica v strahu izročila 25 Din, je po. begnil.

— Tatvina v vlaku. Med vožnjo Za. greb-Rogaška Slatina je bilo vlomljeno v neko potno kočarjo in iz iste ukradeno raz. nih predmetov v vrednosti 7000 Din.

— Roparski napad pri Impolju. Dne 14. tm. je bil na deželni cesti med Gornjo Ptivavko in Impoljem napaden trgov. pot. nik Ivan Vranetič. Roparja sta mu nasta. villa samostres na čelo in zahtevala denar. Nato sta mu odvzela 8700 Din gotovine in pobegnala. Roparja, od katerih je bil eden star 25—30 let, drugi okoli 20 let, sta go. vorila slovensko.

— Policijske prijave. Tekom zadnjih 24 ur so pripadle sledeče prijave: radi ka. ljenja nočnega miru 4, cestno-policijskega reda 11, pasjega kontumace 4, zglaševalnih predpisov 1 in radi prestopka obrtnega re. da 1.

— Nepovabljeni gostje so si hoteli ogledati ljubljanski velesejem in sicer so pripelali direktno iz Zagreba. Polletja pa je te goste, v katerih je spoznala dobro znane zagrebške šeparje, ustavila na kolodvoru. Aretirani so bili Ignac Jurčić iz Zagreba, 24 letni Rok Djumbrek iz Gradiške na Hr. vatskem in 23 letni brezposelni natakran Fran Furjan iz Zagreba. Zadnja dva sta znana šeparja in sta tudi zasledovana od zagrebške policije radi raznih tatvin.

— Parnik »Petar Zrinski«. nasledel. Pre. tekli teden je parnik »Petar Zrinski« vsled slabega vremena nasledel na pečino v Kor. čulanskem zalivu. Parobrod je samo malo poškodovan.

— Drzne žepne tavine. Med vožnjo Zagreb-Zidancmet je bila trgovcu M. San. dalu iz Boljunca v letni ukradena listnica s 1585 lirami, 100 Din in potnim listom. — Med vožnjo Lece-Ljubljana je bil okraden trgovec Adolf Kordin. Zmanjkala mu je denarnica s 1000 Din in raznimi listinami.

— Iz raznih krajev države. Iz vojaške. ga zapora v Sarajevu so pobeegnili vojaški Suljo Musić, Viktor Rebolj in Mehmed Be. latković. — V Osljeju se je v stanovanju svoje matere obehil 16 letni zidarski vaj. nica Vjekoslav Travotovski. — V Hodužju v Vojvodini se je smrtno ponesrečil 42let. ni delavec Martin März. — V Donavi je pri Zemunu utonil 19 letni Janez Pečner, sin tamošnjega posestnika.

— Samomorilna manija v Ljubljani. Včeraj dopoldne se je v trgovini zlatarja Ravnikarja na Sv. Petri cesti z lisolom zastreljal 17 letna učenka M. L. Popla je precejšnjo količino tekočine in so jo neza. vestno prepeljali v bolnico. Njeno stanje je resno. Kaj je gnalo mlado devojko v smrt, ni znano, zdi se pa da neugodne dru. žinske razmere. — V Ljubljani razsaja zad. nje čase prava samomorilna epidemija. To je tekem enega tedna se tretji poskusen samomor poleg dveh, ki sta končala s smrtjo!

— Vremenska napoved. Vreme ostane neizpremenjeno, oblačno, hladno, večnoma vedro. Posebno deževnega vremena ni pri. čakovati.

— Obrtna zadruga na Vrhniki. obstoji še nad 15 let. V imenu zadruge so predstavlili svoje izdelke kovači Rožman A. Premog Andrej. Nagode Jos. nadalje kolarja Potrebujec Al. in Zitko Luka, ključavničar Simon Fr. in Hidar Iskra Fr. Razstavljene imajo razne vozove in vozčke, vsakovrst. ne sanl, ročaje itd. Posebno zanimiva in praktična sta stroja za čebljanje volne in kime, ročno delo ključavničarja Simona.

TEKSTILNA STROKA.

Tovarna nogavic in pletenin
M. Franzl & sinovi Ljubljana,
Privoz 10

Je razstavila tudi letos vzorce priznane. solidnih izdelkov nogavic, bluz, jumperjev, pletov itd., in sicer v paviljonu I, koda 404. Da se trdka očuva zlorab najrazličnejših konkurentov, je sklenila, da bo odselej signi. rala svoje izdelke z varstveno znamko »Mefia«.

Trdka M. Franzl & sinovi je prva, ki je uvožila pletilne stroje, in to že leta 1888. Povpraševanje po njenih izdelkih je vseob. šir. V ponos je trditi, da je v Sloveniji tej redki panogi tekstilne industrije zajamčila tolik razmah.

Priznano narodno podjetje priporočamo zgov. tolo.

Bernh. Stoever-Werke - 5293
Stettin
Zastopnik L. Baraga
Ljubljana, Šelenburgova ulica št. C/1.

Razstava v paviljonu F 128
slovitih pisalnih in
»Stoever« šivalnih strojev

— Pri zaprtem telesu, motenju preba. ve se vzame na teče zjutraj kozarec na. ravne Franz-Josef-grendice.
— Če ti je zdravje ljubo, pij dnevno čaj, pripravljen iz čajnih mešanice znamke »Budha«, ki se dobe pri vseh trgovcih.
— Gospodinja! Kupujte samo čajne me. šanice znamke »BUDHA«, ker so najbolje in najizdatnejše, vsled tega tudi najcenejše v uporabi. Dobe se povsod. Zahtevajte na. vodila!

ADRIA vanilin sladkor
ADRIA peclni prašek

Paviljon E 39

Razstava
in sprejemanje naročil.

5397

»KONTESA LENKA.«

Pred meseci se je pojavila v beograd. ski kavarni mlada, elegantna in lepa dama, ki je kmalu vzbudila pozornost tamošnjih stalnih gostov. Lepa neznanka, ki je sede. la za stalno mizo, se je kmalu seznanila z različnimi gosti, med katerimi pa si je iz. brala nekega bogatega beogradskega tr. govca za svojega ljubimca. Predstavila se mu je kot Lenka Mortorović, veleposest. nica-prekancna. Pripovedovala mu je o ne. srednem svojem življenju, ki ji je kljub vsemu bogastvu nudilo samo razočaranje. Za človeka, ki bi jo ljubil, bi se žrtvovala, tako je resignirano izjavila trgovcu. No in kmalu sta se lepa Lenka in trgovec dobro razumela. Nista sicer več zahajala v hotel »Moskvo« tembolj pa sta obiskovala bar, varijete, kabaret itd. V hotelu »Palace« se je Lenka spoznala z ruskim emigrantom Sergijem Tamarinom. Povabila ga je k sebi v stanovanje in naslednji dan sta že izg. nila iz Beograda na veselo potovanje v ko. palisko. Ustavila sta se v Rogaški Slatini. Dokler je imel Sergij še denar, sta živela kakor »ptiček na zeleni vejici«. Ko pa je bila Sergijeva listnica prazna, je tudi Len. ka, ki se je v ostalem Rusu predstavila kot »kontesa«, izgubila iz Rogaške Slatine. Obupan in bešen je ostal Sergij sam. Len. ka je odšla v veselje Zagreb, kjer je našla novo žrtev, vendar je bilo znanstvo z no. vim mecenom kratko, ker je Lenko zopet zaneslo v Beograd. Tu se je v njene mreže zopet ujel neki beogradski trgovec, kateri se ima le slučajno zahvaliti, da ni doživel iste usode kakor Sergij Tamarin. Nekega večera je Lenko namreč v baru nenadoma zabolela glava in skušala je jadno oditi iz njega. Bilo je prepozno. Pri vratih jo je prijel detektiv, ki je spoznal v Lenki staro pustolovko iz Osljeja, že večkrat pred. kaznovano in izgnano iz Beograda. Bila je prepeljana v zapor. Pri osebni preiskavi se je našla pri Lenki doza z dvojnimi dnom. V dozi se je nahajal kokain, čegar str. stem se je pustolovka udajala. Lenko so obsodili na mesec dni zapore, nakar jo iz. ženejo iz Beograda. Tako je »kontesa« končala v »glavnjaci«.

Iz Celja.

— Izredni občni zbor ima Sportni klub Celje v petek, dne 29. avgusta ob 20. zve. čer v rdeči sobi Narodnega doma.

— Glasbena Matica celjska v bodo. čem letu. Vpisovanje gojencev na šoli Glasbene Matice se prične dne 1. septem. bra. Pričetek rednega pouka se ravna po ostalih javnih šolah. Plačilo šolnine velja od prvega dne pouka dalje. Ravnateljstvo sporoča vsem gojencem in gojenkam, ki so doslej obiskovali šolo Glasbene Matice, da se pravočasno javijo, ali žele nadalje. pouk pri svojih prvotnih učiteljih, ker se že sedaj med početnicami javlja mnogo no. vih učencev za prihodnje šolsko leto. Tu. di bodo nastavljene še nove izvrstne moči. Nadaljevali se bodo mladinski koncerti s predavanji, nakar še danes opozarjamo starše, Javne produkcije gojencev se bodo vršile še ob začetku II. poletja. Vpeljale se bodo letos tudi interne produkcije go. jencev vprico njih staršev. Na šoli se po. učujejo poleg gosli in klavirja še ostali inštrumenti: violja, čelo, bas, pozvana, rog, trompete, klarinet in tolkala. Uvesti se namerava tudi solopetje. Vsi oni, ki bi še. leli pouka v solopetju, naj se čimprej pri. javijo pisмено ali ustmeno ravnateljstvu Glasbene Matice, ker je le od zadostnega števila gojencev odvisno, ali se tak pouk lahko vrši ali ne, da vodstvo nastavi dob. rega učitelja solopetja.

— Senam poročnikov za 3. zasedanje pri okrožnem sodišču v Celju dne 2. septem. bra 1924. I. Glavni porotniki: Seba. stijan Selšek, hišni posestnik, Celje; Alojz Kupec, posestnik in mlinar, St. Lovreno pri Preb.; Franc Ferlinč, posestnik, Smarje; An. ton Podgoršek, posestnik, Ponikva ob Južni Slatini; Viljem Bizjak, tovarnar, Rogaška Slatina; Jurij Krasovec, trgovec, Zalec; Jo. sip Požar, vpokojenec, Brežice; Peter Ko. zole, posestnik in trgovec, Brdce, okraj La. ško; Mirko Gruđen, bančni ravnatelj, Celje; Iv. Clizej, posestnik, St. Rupert; Ignac Trop, hotelir, Brežice; Ivan Srebotnjak, posestnik in lesotriec, Dobertaja vas; Valentin Dem. šar, trgovec, Skale; Franc Vehovar, mizarjski mojster, Celje; Mastnak Ivan, krojaški moj. ster, Celje; Anton Krumpac, posestnik, Ro. gaška Slatina; Karol Malovrh, vodja delev. konzuma, St. Lenart pri Laškem; Zdravko Krajnc, hišni posestnik, Celje; Martin Co. kan, posestnik, Migonjica; Josip Besgovšek, krojač, Stopca, okraj Laško; Miha Šketa, posestnik, Orlovas, okraj Vranako; Jos. Ko. stanjšek, posestnik, Pišec; Vincenc Mirnik,

posestnik, Medlog; dr. Franc Mayer, odvet. nik, Šoštanj; Jos. Vehovar, posestnik, La. ško; Vinko Serak, trgovec, Konjice; Josip Kopinč, trgovec, Dobova; Franc Podbrežnik, posestnik in trgovec, Gornji grad; Karol Ku. mer, posestnik in gostilničar, Kapla; Ivan Vizovisek, trgovec, Zalec; Josip Krajnc, po. sestnik in trgovec, Loka pri Zidanem mostu; Martin Sorn, posestnik, Grajska vas; Jernej Novak, gostilničar in župan, Podlog, p. St. Peter; Franc Lukas, tovarnar, Celje; Franc Zličar, posestnik, Ponikva ob Južni Slatini; Anton Košir, posestnik, Ziče. — II. Na. domestni porotniki: Ota Lovro, po. sestnik, Zavadna; Anton Orožen, krojaški mojster, Celje; Franc Lesjak, posestnik, Mi. klavški hrib; Franc Košir, kovaški mojster, Celje; Drago Bernardi, hotelir, Celje; Drago Kralj, bančni ravnatelj, Celje; Martin Jecl, posestnik, Ostrožno; Franjo Koren, pekova. ski mojster, Celje; Volbenk Fodermajer, fo. tograf, Dobriša vas.

Iz Maribora.

—m Hud udarec za štajerske živinorej. ce. Ko je mariborska oblast pred kratkim propovedala živinjske sejme radi enega slučajja silmovke, se je pričakovalo, da ostane samo pri tem slučaju in da je prič. čakovati zopetne otvoritve sejmov že za. četkom prihodnjega meseca. Kakor pa od. več strani čujemo, ni ostalo samo pri enem slučaju okuženja nego se okuženje širi po raznih kraljih mariborske okolice. Že radi doslej znanih slučajev je malo upanja na vspostavitev sejmov še tekom tega leta. Ker so živinorejci posebno v mariborskem okrožju vsled izredno dobre letine na kr. mi že lani pričeli s pridrževanjem živine doma in je tudi letošnja kosnja še bolj po. voljna, vsled česar se je dosedaj prodaja. lo le v slučajih, ko je bilo nujno potrebno denarja pri gospodarstvu, se je nakopi. čilo zelo mnogo živine. Daljša ustavitve živinskih sejmov bo seveda na škodo ži. vinorejcev.

—m Aretacija. V torek popoldne so are. tirali nekega v Mariboru zelo znanega go. spoda, ki je že delj časa s svojo lahkomi. snostjo vzbujal splošno pozornost in se je skušal tudi politično udejstvovati. Več poročamo, ko zadeva za javnost dozor.

—m Zdravstveno stanje. Po zadnjem uradnem izkazu se griža ne razširja več. ter se je omejila samo še na tri slučaje.

—m Pozno ješensko vreme. Po kra. sem ponedeljek je v torek nastopilo hlad. no in deževno vreme, ki nalikuje vremenu tik pred zimo. Toploter je popoldne kazal 15° C. od severozapada brlje hladen veter.

Turistika in sport.

NOGOMETNE TEKME.

— Bratislava. Tekma med tamošnjo re. prezentanco Čehov in Madžarov je končala v razmerju 7 : 1.

— Praga. Slavia : Union Žižkov 8 : 0 (3 : 0). Slavia, ki je nastopila nekompletna, je zmagala v pokalni tekmi v omenjenem visokem razmerju.

— Meteor Vinohrady : Slavia Žižkov 3 : 2. S. K. Kladno : Sparta Kladno 2 : 1 (0 : 0).

— Kopenhagen. U. T. E. Budimpešta : Boldklubben af 1893 0 : 2.

— Paris. Francija : Anglija (Amaterji) 2 : 0.

— Vrdjuka pristopi k »Vienni«? Kakor javlja Zagreber Tagblatt glasom poročila dunajske »Sonn« in Montagszeitung, namerava glasoviti vratar Gradjanskega — Vrd. juka — pristopiti k dunajski »Vienni«. Vest do sedaj še ni potrjena.

— Na Gorjance. Naznanjeni izlet na Trdinov vrh se preloži na dan 21. avgusta, ako bo ta dan vreme neugodno, na dan 7. septembra. Odbor podr. SPD Novo mesto.

— Admira (Dunaj) : Ilirija. Nastop no. gometnega moštva dunajske Admire proti domačemu pravku Iliriji dne 23. in 24. t. m. predstavlja eno redkih velikopoteznih sport. nih prireditev v Ljubljani. Admira stoji v prvenstveni tabeli dunajskega I. razreda na petem mestu z malo diferenco točk za zna. menitimi Amaterji, Rapidom, Vienno in Sportklubom. V Ljubljani igra s kompletno I. garnituro, v kateri so vratar Wieser, cen. terhal Koch ter napadalca Schierl in Klima ki so večkrat internacionalno reprezentirali Avstrijo. V juniju je gostovala Admira v Beogradu, kjer je po krasnih igrah prema. gala Jugoslavijo s 6 : 2 in Beogradski S. K. s 5 : 3; o njeni visoki kvaliteti pričajo na. dalje rezultati 5 : 0 proti graškemu Sturmju, 6 : 1 proti F. C. Karlsruhe in 2 : 0 proti Ilovskemu Pogonu. Prireditev je zvezana seveda z velikim finančnim rizikom, vsled katerega je S. K. Ilirija primorana do nekaterih izrednih odredb glede vstopnine. Predprodaja vstopnic od petka naprej pri tvrdki J. Gorec.

— S. K. Ilirija objavlja v informacijo sportne publike in članstva: Z ozirom na velike finančni riziko, s katerim je zve. zano gostovanje nogometnega moštva du. najske Admire, je odbor primoran za to prireditve ukiniti vse članke in druge proste vstopnice, izvzemši novinarskih ter nekoi. liko zvlačiti običajno vstopnico. Odbor S. K. Ilirije se nadeja, da bodo ti ukrepi in priza. devanja, tako med članstvom, kakor med publiko, našli pravilno razumevanje in pod. poro.

Poizvedbe.

— Zgubil se je dne 18. t. m. ob šestih zvečer mlad prepeljar (dakelj). Najditelj se prosi, da javi svoj naslov na upravo »Slo. venakega Naroda« proti nagradi.

„I“. 410.

Vrvi

5356

Zdravstvo.

ČUVAJTE SE BOLEZNI!

Celjsko glavarstvo je izdalo tole umestno okrožnico:

Zdravje državljanov je sedaj radi kužnih bolezni v veliki nevarnosti. Škratinka razšaja po naših in bližnjih krajih že priložno dve leti, legar se pokazuje skoro vse leto v posamnih slučajih, griza pa največ v poletju in jeseni. Škratinka se loti otrok redkokdaj se ozdravi te bolezni brez hudih posledic, navadno zapustijo trajno oslabiljenje telesa, od 100 bolnikov pa jih celo 10 umrje. Škratinko poznamo, po tem da otroka prične boleti vrat, da začne bljuvati in postaja rdeč po celem telesu. Griz poznamo po tem, da ima človek hude bolečine v črelih, hudo drisko itd. Pri leganju pa začne boleti glava človeka kuha huda vročina tako, da se mu blede ter leži nezavesten po cele dneve in tedne. Gotovo spoznati te bolezni — posebno v začetku, pa je mogoče le zdravniku.

V sedanjem nevarnem času kličite torej zdravnika tudi pri boleznih, ki še niso hudo nastopile, saj se ne ve, kaj še lahko nastane, da ne bode zamudeno. Najbolje pa je če odnesete bolnike, pri katerih je nastal sum, da so oboleli na kužni bolezni takoj v bolnišnico.

Taki bolniki se zdravijo v bolnišnici brezplačno, imajo hrano in zdravila za, stonj, ravna se z njimi človekoljubno, ozdravi se jih mnogo, ki bi drugače gotovo umrli. Bolnišnica sili tudi vse zaupanje in je vsak strah pred njo popolnoma neutemeljen. Važno pa ni samo to, da bolnik ozdravi, temveč tudi to, da ne okuži drugih ljudi.

Kakor nastane žito iz semena, tako nastanejo kužne bolezni iz kužnega semena,

ki pride v človeka in se tam saredi. Pri škratnici je največ kužnega semena v luskinah, ki se nahajajo na koži bolnikov, se lupijo. Te luske pridejo v prah in s prahom v usta in pljuča drugih otrok, ter povzročijo bolezen v vratu pozneje pa po celotnem telesu. So pa nekateri ljudje, ki ne morejo verjeti, da se bolezen prime in pravi, »od kod je prvi bolnik dobi?«. Od kod prvi? Ravnotako od kužnega semena. Od kod je pa prišlo prvo kužno seme? — Od kod prva rastlina, od kod prva krava, od kod prvi človek? To je bilo vse nekoč ustvarjeno in danes poznajo zdravniki kužna semena ravnotako dobro, kot ovčar svoje ovce. Kužna semena so bila nekoč ustvarjena in se preseljujejo od človeka na človeka in naša dolžnost je, da pazimo da se to kolikor mogoče prepreči.

Kužne bolezni moramo takoj spraviti v posebne sobe, kjer so osamljeni, če pa to ni mogoče, jih spravimo v bolnico. Na beden razumen človek se temu ne protivi, ker to ni samo dobro za bolnika, temveč tudi za druge ljudi. Ni vseeno, če zbolijo hiši samo ena oseba, ali pa vse osebe. Če oddamo takoj, ko prvi zbolijo, tega v bolnico, obvarujemo vse ustanovitelje okuženja in bolezni.

Oblasti čuvajo, da prebivalstvo ne zbolijo na kužnih boleznih, ter zaslužijo vse zaupanje in podporo prebivalstva. Pomagati morajo oblasti pa le, če pravočasno zvedo za kužne bolezni. Zato mora vsak, ko izve za kužno bolezen, te slučaje takoj naznati županstvu, ki naznani zopet obolenje politični oblasti, da pride ta na pomoč. Brez pomoči teh oblasti bi bilo v sedanjem času, ko razšaja škratinka, griza in legar, že tisoče ljudi pod grudo, ki pa ho-

dijo zdravi okrog. Ako pride torej od politične oblasti zdravnik v vašo hišo, smatrajte, da pride k vam kot prijatelj in v znamenju človekoljublja. Vsak od vas, ki se potrudijo, da vse to dobro razume, in se potem ravna, stori zasluženo delo in koristi sebi in vseh javnosti.

★ ★ ★

— V higienski razstavi na Ljubljani. skem veleselju predava v četrtek, dne 21. tm. ob 16. dr. Černič Mirko, primarij v Mariboru, o vnetju slepiča.

— Ker bo obisk higienske razstave na veleselju mogoč brezplačno do 15. septembra t. l., se v interesu tujcev in dobrega oglada razstave, vjudno prosi občinstvo iz Ljubljane in bližnje okolice, da obišče razstavo šele po zaključku veleselja. Dosedaj je posetilo razstavo povprečno 3000 oseb na dan.

Drobiž.

• Pustolovščine ameriške lepote. Miss Peggy Joyce, ki se je že štirikrat omožila z milijonarji in z možmi velikih javnih pozicij, je prejela sodno vabilo, ki izhaja od njenega sedanjega moža grifa Gosta Mornera. Miss Peggy Joyce je s 17 leti ušla staršem in se omožila z milijonarjem Evretom Archerjem v Denveru. Po dveh letih je ločila zakon in se omožila z washingtonskim advokatom Cherburnom. Hobkinson, tudi milijonarjem. Ta zakon je zopet kmalu ločila in se je omožila s Stano Joycem iz Chicaga, ki ga cenijo na 8 milj. junov Sterlingov. Lani se je junija meseca Miss Joyce omožila z grofom Gosta Mornera, članom švedske aristokracije. V ob-

tožbi izjavlja grof, da so se začele diference že na dan poroke. Vsa njuna sreča je razpadla z dnem poroke. Ljubila me je do minute ko sva se poročila. Od mene je želela samo moj naslov, ko ga je imela, je izgubila ves interes.

• Čudni stezniki. Pravzaprav so poznale že ženske starih Grkov in Rimljanov »steznike«, v pravem pomenu »stisnike«. Ti so obstojali iz širokih trakov, ki so jih držali preko pleč zviti jermenčki v primerni višini in položaju. To zavijanje grudi je v empirski dobi nekako oživelo. Pred tem pa, v 16. stoletju se je iz Benetk razširila moda, stiskovati život ženske v železen oklep, ki je bil tako težak, da so ga šibkejšje komaj mogle nesti. Ako pogledamo enega od teh redkih, po muzejih shranjenih železnih steznikov, nas spreleti strah in groza. Poznamo pa še drugo vrsto steznikov. Znanstveni potovalec W. A. Kuck je našel pri nekaterih indijanskih plemenih v Braziliji žene in deklice, ki so stiskale svoj život s skorjo nekega drevesa.

• Radio na svetlinikih. Doselej so bile radiopostaje na svetlinikih montirane v svrhu poročanja o vseh važnih dogodkih na morju. Odelej bodo služile tudi v zabavo ponočnim stražam na svetlinikih. Tako je na svetliniku St. Elias v Ameriki že postavljena radiopostaja, ki bo prinašala koncerte in druge prireditve samotnim čuvarjem svetlinikov.

• Devetdesetletniki. Angleški list »Grand Magazine« je vprašal več okoli 90 let starih ljudi, kako so živeli, da so dosegli to starost. 96 letni lord Gynder je rekel, da ne kadi, da se je vse svoje življenje zelo mnogo gibal na prostem in da je

„I“. 410.

Motvoz

5356

v miru. 88 letni lord Grindporhe pravi, da ni nikdar kadal, pa tudi ne pil alkoholnih pijač. 86 letni grof Nelson tudi ni kadal, zgodaj je vstajal, jedel je malo in izogibal se je zdravi. 91 letni Huggins tudi ne kadi, ne mara za meso in se drži mleka. 92 letni Drikwater se ogiblje tobaka, spal je vedno le 7 ur in bil mnogo na prostem. 90 letni prof. Mayor ne kadi, ne je mesa, pa tudi ne giblje se mnogo. 92 letni Davis ne mara tobaka, je trikrat na dan v zadostni meri in se redno giblje. 89 letni Haden ne mara tobaka, ne mesa in ne vina, leži 7 ur. Kakor se vidi, so vsi ti angleški 90 letniki odločni nasprotniki kajenja.

• Bacili v prihodnji vojni. Iz Rige poročajo angleški listi, da je rusko združenje prijateljev plinov vojne, ki sodeluje v vojaških postajami sovjetske vlade, stvorilo pododdelke za vojno z bacili, katerega vodi neki znani bakteriolog. Na inicijativo te družbe napravijo bakteriološki zavodi v Petrogradu in Moskvi večje število bomb, katere se napolnijo z bacili, in sicer predvsem, s onimi za kolero in kugo. Na nekem posebnem kraju v astrahanskem distriktu se napravi potek poskus s temi bombami. Nadalje je sovjetska vlada naročila znanim bakteriologom, da naj proučujejo možnost uporabljanja bacilov v moderni vojni. Beležimo, da si zveni to angleško poročilo precej neverjetno.

Banaško moko

Pšenico

in vse vrste deželnih pridelkov (samo na veliko) dobavlja po najnižjih dnevnih cenah direktno iz Bačke ali iz skladišča v Ljubljani

A. VOLK, veletrgovina z žitom v Ljubljani

Telefon interurb. št. 449

Zahtevajte ponudbe!

5172 Brzjaviti Volk Ljubljana.

Koruzo Oves

Otrobe

„I“. 410. ANTON ŠINKOVEC D.D. GROSUPLJE.

Posestnikom veleselja priporočamo naslednje trgovke:

Ne boste se kesali, ako kupite obleke za dame in gospode vseh vrst najmodnejšega kroja, kakor tudi dežne plašče in vse modne predmete po najnižji ceni v konfekcijski in modni trgovini

FRAN LUKIČ

Pred škofijo 19.

Pred škofijo 19.

FABIANI & JURJOVEC

modna manufakturna trgovina

Ljubljana, Stritarjeva ul. 5

se priporoča.

5185

Karl Prelog, Ljubljana

Stari trg 12 in Sv. Jakoba nabr. 11. Trgovina volne, bombaža in galanterije na drobno in debelo.

Franc Erjavec

trgovina usnja

Ljubljana, Stari trg 11 a.

Na debelo!

5035

Na debelo!

Prva kranjska urvarna in trgovina s konopnino

Ivan M. Adamič

Centrala: Ljubljana, Sv. Petra cesta 31. — Telefon 441.

Podružnice: Maribor, Vetrinjska 20. — Telefon 454. — Kamnik, Sutna 4.

nudi vrvi za stavbe, dvigala, zvonove, studence itd., mlinske opre, ognjegasne cevi in vse vrstne stroje strogo spadatajoče predmete po najnižjih dnevnih cenah.

Na drobno!

Na drobno!

Največja zaloga oblek za gospode in dečke

12 J. Maček 12

Aleksandrova cesta

Specijalna trgovina božičnih okraskov. — Lastna založba prtičkov za v kot in obrazce (Krippenbilder)

Papirnica Kran, Ljubljana, Mestni trg 11

Oglejte si izložbe na veleselju paviljon „E“ št. 7.

Modna trgovina

Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg 18.

ANDREJ SEVER

trgovina usnja vseh vrst ter čevljarskih potrebščin

Ljubljana, Stari trg 30.

I. Tomšič

manufakturna trgovina

Sv. Petra cesta 38.

4998

Fotografski atelje

I. Pogačnik

Aleksandrova cesta 3.

5003

ZA CASA VELESELJA:

5121

Velika izbira: žepne ure, budilke, zaplestnice, uhani in posebno lepo jedilno orodje (Besteck) iz pravega in kina srebra. Po nizkih cenah.

Ne zamudite prilike ogledati si ravno došla najnovejša kolesa znamke Humbler-Puch in šivalne stroje „Mundlos“ s petnaestletno garancijo.

Samo pri tvrdki Jos. Selovin-Cuden, Mestni trg 13.

Fr. Kham

delikatesa, specerija in vinarna

nasproti hotela „Union“

Paviljon na veseličnem prostoru.

Eksport čevljev domačega izdelka

Matej Orehek

Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

Modna manufakturna trgovina

Janko Češnik

Stritarjeva ulica

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica

Priporoča pri nakupu svojo zalogo najnovejšega blaga za ženske in moške obleke, belo in barvasto perilo, raznovrstne preproge, tekalinke, zavese, odeje itd., po zmerno nizki ceni!

4991

IGN. ŽARGI

„Pri nizki ceni“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom ter raznim perilom in kravatami na debelo in drobno. — Potrebščine za krojače in šivilje.

5075

„6“

Restavracija

„Pri šestici“ 5006

Dunajska cesta št. 8.

Kavarna in bar

„Emona“

Aleksandrova cesta.

Fiala.

Kavarna „Evropa“

Ljubljana

Dunajska - Gosposvetska cesta

5150

„Narodna kavarna

Dvorski trg

Josip Carl.

5082

Gostilna Keršič

Spodnja Šiška

Celovška cesta.

5078

Gostilna

„Koroški dom“

Poljanska cesta št. 11

se priporoča

Kati Korošec.

Restavracija „pri Levu“

Ljubljana

Gosposvetska cesta št. 16.

5077

Zajutrkovalnica

T. Mencinger

Sv. Petra cesta št. 43.

na dvorišču.

4996

Restavracija

Grand hotel Union

5029

K. Rist.

Paviljon Vidmar

na veseličnem prostoru

veleselja.

5187

Prvotna vira. - Četa in ura julia.

Hotel in restavracija

„LLOYD“

Sv. Petra cesta št. 7.

Izborna kuhinja. Pristna pijača.

Marija Tavzes.

5033

Narodna tiskarna

Ljubljana, Knaflova ulica št. 5.

Terezija Kranjc

izdelovanje steznikov (modreov) in trebušnih pasov

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 28.

Narodna knjigarna

Ljubljana, Prešernova ulica št. 7.

„I“. 410.

Mreže

5356

— Modna trgovina Zibert se je preselila iz Prešernove ulice na Kongresni trg poleg Nunske cerkve in se toplo priporoča cenj. občinstvu.

— Najcenejše in najnovejše obleke so dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri BRICAR & MEJAC.

— Zvonik, izločen v drogeriji »Adria« v Selenburgovi ulici, napravljen je iz skatljive v celotni svet poznate Ovomaltine, ki je pripravljena iz svežih jajc, mleka, kava in sladnega ekstrakta dr. Wanderja.

— POSEJTE GOSTILNO „PRI NE-STILNU“, TRŽASKA CESTA!

DANAŠNJE PRIREDITVE.
Kino Tivoli: »Nepisani zakon«.
Kino Ljubljanski dvor: »Samo ena igračka ali »Ljubav plesalke Lole«.
Nočno lekarniško službo imajo:
U. Trnkoczy, Mestni trg 4.
Ramor, Miklošičeva cesta 36;

„I“. 410.

Lanena konoplja

5356

JUHAN
Denite
v juho in prikuho
krepčilo hrane
— JUHAN —
imate iz preprostih jedil
izvorno, zdravo in redilno
hrano. 4914b

Marija Rogelj

manufakturna trgovina, perilo za gospode in
dame. Blago dobro, cene nizke.
Sv. Petra cesta št. 26 5284

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Ivan Perdan naslednik

Ljubljana

Veletrgovina kolonialnega in špecerijskega blaga. — Glavni
založnik Ciril in Metodovih vžigalnic, nudi po naj-
nižji dnevni ceni: kavo, riž, najfinije namizno
olje, testenine, čaj, žganje in vse drugo špe-
rijsko blago.

Postrežba točna in solidna. 5157

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Priporočamo na veliko in malo
galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumbi,
čipke, vezanino, sprehajalne palice, kravate,
srajce, čevljarske in krojaške potrebščine.
Najnižje cene. Postrežba točna.

SOTRUDNIKA- STENOGRAFA,

ki je izvežban v uredniških poslih in v
sprejemanju telefonskih poročil ter vešč
jezikov, sprejeme takoj „uredništvo Slo-
venskega Naroda“. Plača po dogovoru.

Velesejm paviljon „G“, št. 231

Izložba najnovejših,
najmodernejših in brez konkuren-
čnih modelov

Svetlobne industrije „VESTA“

En gros En detail

Naročila in korespondenca:

Paviljon „G“, koja 231, ali ateller
Kolodvorska ulica 8/L 5408

STEZNIKE

(moderac)
po životni meri priporočila
Ana Hutter
Dunajska cesta 6-II
v hiši Ikarne Piccol.

Nova iznajdba!

„Svetilec“

ki prikazuje vsako pisavo v temi.
Informacije Lovro Šebenik,
velesejm paviljon „E“ št. 214
(91) zunanja koja. 532

Strešno lepenko prvovrstno Kontinental (Kontinentallederplatte)

dobavlja takoj v vsaki množini
najceneje

Jos. R. Puh, Ljubljana,

Gradska ulica 22. Telefon 513

Pozor! Trgovci! Pozor!

Dovoljujem si vas obveščati, da
ne zamudite si ogledati ob pri-
liki poseta IV. Ljubljanskega
velesejma

paviljon H 348 trdke

Miroslav Blivic

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Zaloga šolskih zvezkov, map,
notesov, blokov in odjemalnih
knjižic.

Cene nizke. Lastni izdelok.

S spoštovanjem se priporočila
5257 M. Blivic.

Na velesejmu dobite:

vijoline, kitare

in druge instrumente, dalje

etnijo, strune in glasbene

potrebščine po tovarniških

cenah pri

Minki Modic

Paviljon E 531.

Notni papir!

Specijalna 5169

tovarna

s 3 velikimi obrati, ki stoji na

čelu laške industrije slaščic (čo-

kolade, kakao, kuverture, pralini,

karamel, poprova meta, aniseta,

konfekti itd.), ki ima svoj izvor

razširjen po vsem svetu,

išče najbolje vpeljanega

zastopnika

ali pa veletrgovca v svrhu raz-

širjenja njenega dela na Hrva-

škem. — Ponudbe pod:

Chiffre 06, 5 V na Unione

Italiana, Milano (Italien).

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

Paviljon

„K“

št. 529

Službe

Išče se za takoj spretna

modistinja

Ponudbe pod »Le dobra

moč/5419« na upravo »Slov.

Naroda«.

Šivilja

gre šivat obleko in pe-

rijo na dom. — Naslov

pove uprava »Slovenskega

ga Naroda«.

Gospodična,

samostojna knjigovodki-

nja, veča slovenskega,

nemškega in italijanskega

jezika — išče službo.

— Cenj. ponudbe pod

»Vestna/5410« na upravo

»Slov. Naroda«.

Industrijsko podjetje ra-

bi izvršilo in zanesljivo

knjigovodkinjo.

— Ponudbe s cenj. naslo-

vom pod »Vztrajna/5408«

na upravo »Slovenskega

Naroda«.

Kako primerno

službo v Sloveniji

iščem podpisani. — Star

sem 42 let ter posedujem

notarsko spravečo ter

spravečo davčnega in

zemljemskega urada. —

Nadalje želim dati svo-

jega 14letnega sina izučiti

mizarske obrti. — Po-

nudbe na naslov: Josip

Štanc-Dorbež, Zaloga, ba-

raka VI. 5341

Išče se šivilja,

samostojna, perfektna, za

veliko modno trgovino v

Kumanovem (Srbija). —

Plača po dogovoru. Vpra-

ša se danes, v sredo in

jutri v četrtak od 12. do

pol 2. ure popoldne v

Modnem salonu A. Vi-

vod-Mozetič, Ljubljana,

Pred Skofijo 21/II. 5379

Za žago

potrebujem: zagorskega

mojstra, gaterista in cir-

kularnega mojstra. Ti

mojstri morajo biti sa-

mostojni in po možnosti

neozelenjeni. — Pismene

ponudbe je poslati na

naslov: Eksploatacija šu-

ma, Pavle Voinović, S.

petar, otok Brač, Dalmaci-

ja. 5490

Izborim pianino

(z zabojem za prevoz) za

13.000 Din takoj napro-

daj. — Rimska cesta 20,

pritičje, levo. 5362

Prodaj

Stanovanja

Stanovanje

V lepi mirni vili

v centru mesta — se

oddaja dve fine opre-

mljeni sobi, spalnica soba

in salon s posebnim vho-

dom — distingviranemu

gospodu ali gospe za

dalj časa. — Pismene po-

nudbe pod »Distingvira-

na oseba/5404« na upravo

»Slov. Naroda«.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Lepa hiša

na mirnem kraju v sredi-

ni Ljubljane — se radi

preseljuje takoj proda. —

Cena samo 240.000 Din,

pri kateri se lahko pre-

cej vključijo prevzame

proti malim obrestim. —

Stanovanje (tri lepe sobe

v I. nadstropju, parketi,

krasna kuhinja z vodo-

vodom) kupcu takoj na

razpolago. — Ponudbe

pod »Mirni dom/5401« na

upravo »Slov. Naroda«.

In druge

čokoladne

specijalitete

Razno

Ostale slamnike,

nakitene in prazne, pro-

dajam po lastni ceni. —

Horvat, Ljubljana, Stari

trga 21. 5300

Trgovci pozor!

Kdor hoče prevzeti sta-

rozno trgovino v Ma-

riboru, naj se oglasi pod

»Eksistencija/5307« na upr.

»Slov. Naroda«.

Trboveljski

premog in drva

dobavlja

DRUŽBA ILIRIJA

Ljubljana

Krajka Petra trg št. 8.

Plačilo tudi na obroke.

Telefon 220. 272

Salama, šunka,

ali trapiševski in pole-

mondoliki. Vse delika-

te specijalitete.

ANTON VERBIC

delikatna in špecerijska trgovina

Ljubljana, Stritarjeva u. 2.

Prostovoljna

javna dražba

se vrši dne 24. in 25. av-

gusta 1924 od devete ure

dopolodne naprej — v

Ljubljani nasproti vele-

sejma. — Prodajalo se

bo: 16 različnih motorjev

(motocikljev) novih in že

rabljenih, več dvokoles

in motorčkov za monta-

irati na navadna dvokole-

sa, več šivalnih strojev

za šivanje, krojače in čev-

ljarske. Kdor rabi otroški

voziček, naj ne zamudi

prilike, ker se bo prodaj-

alo veliko različnih otro-

ških vozičkov po čudovi-

no nizki ceni. Dalje 5 av-

tomobilov, 4 stružnice za

železo, pripravne za ma-

le mehanike, pneumatika

za dvokolesa, zračnice že

od 12 Din naprej, karbid-

ne svetilke itd. 5416

Halo!

Plačam bolje kakor
vsakdo drugi stare oble-
ke, čevlje, pohištvo itd.
Dopisnica zadostuje; pri-
dem na dom. — A. Jure-
čič, Ljubljana, Sv. Jako-
ba nabrežje 31. 5417

Znižane cene

otroških vozičkov,
dvokoles, malih pomož-
nih motorčkov ter raznih
motocikljev in šivalnih
strojev ter pneumatike
— »TRIBUNA«, F. B. L.
Ljubljana, Karlovska ce-
sta št. 4. — Sprejemajo
se v popolno popravilo za
emajliranje z ognjem, po-
nikljanje dvokolesa, otro-
ški vozički, šivalni in
razni drugi stroji. Pro-
daja se tudi na obroke.
Ceniki franko. 46/T

I. DUČIČ

Zagreb

Vlaška ul. 46 c.

»Wertheim«

blagajne

priporočila — Ljubljanska

komerc. družba, Ljubljana,

na Bleiweisova cesta 18.

3476

Belí klobuki

oblike, od 160 do 200 di-

narjev, dvobarvni 170 di-

narjev, različne druge

barve 150 Din. — Hor-

vat, Stari trg 21. 5301

Perje,

kokoške, račje in gosje,

puh, oddaja vsako mno-

žino po zmerni ceni —

trdka E. Vajda, Čakov-

vec. 52/T

Gostilničarjem

in restavratierjem

se priporočila za nakup

papirnih servijetov trd-

ka M. Tičar, Ljubljana,

3522

OTROŠKI VOZIČKI:

najcenejši domači iz

delki.

DVOKOLESA: novi mo-

deli z dobro prematiko.

</

Zaloga
manufakture
na veliko

M. FRIBERNIK

Ljubljana, Sodna ulica št. 6

Telefonska št. 530

Prilagojena svojo veliko zalogo manu-
fakturnega blaga, prvovrstnih inozem-
skih tovarov.

Prilagojena: **FRIBERNIK**, Ljubljana

Na sejmišču paviljon I 398

Vesna - Brata Pohlina i dr.

LJUBLJANA Poštni predal 126
tvornica vlasnic, kljukic, rindic za čevlje, ko-
vinanastih gumbov itd., sprejema vsa naročila,
ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo.
Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naroči-
lih popust.
5162

Tvornica perila
A. Ražem Co.
Ljubljana, Zablak 3

se priporoča cenjenim trgovcem za nakup moškega pe-
rila v največji izbiri. — Na zalogi ima vedno vse vrste
moških srajc, spodnjih hlač, ovrtnikov itd. itd.
Cene nizke! Samo na debelo!

Paviljon H 318

5161

Kavarna Leon

v Kolodvorski ulici št. 29
vsak dan koncert

Odpri od 4. ure zjutraj dalje.
Se priporoča **L. Pogačnik**
5240

Robert Smielowski,
arhitekt
in mestni stavbenik
Rimska cesta 2.

Izvršuje načrte in proračune, pre-
vzema stavbna dela vseh vrst,
kakor tudi presojevanje in cenitve
pod solidnimi in najugodnejšimi
pogoji.
Zidna opeka
od lastne opekarnice na Viču, pri-
znana kot najboljša kakovost, in
od skladišča, Opekarska cesta 18,
po najnižji dnevni ceni. 50 T

L. Turk Ljubljana
Pred škofijo 1./I.

Strojno pletenje, nogavice, če-
pice, obleke, jopice, majce itd.

Najnižje cene.

Opozarjamo gospode trgovce,

da razstavljamo naše

železno pohištvo

na vzorčnem velesjmu v paviljonu „G“ 229 St.

„Zmaj“, ind. železnine d. d.
Zagreb, Petrinjska ulica 3.

5347

Oglejte si pred nakupom

najfinije **„PFAFF“** šivalne stroje,
„PUCH“

kolesa po ugodnih cenah in plačilnih
pogojih pri

IGN. VOK, Ljubljana
Sodna ulica št. 7
Sejmišče, paviljon „H“ 281-282

Povečanje slik

po vsaki poslani fotografiji v najmoder-
nejši in umetniški izdelavi.

Izdelava slik o tušu, sepiji, koloritu, akva-
relnu in olju.

V vsaki željeni velikosti.
Izdelava dopisnih kart v bakrotisku in bromsrebru
(originalne fotografije).

Zahtevajte cenike in obračunajte se na edini
zavod v deželi:

Umjetničko nakladni zavod

Jos. Čaklović, Zagreb,
Medulićeva ulica 12. 42 T

Na debelo! Na debelo!

Na novo preurejena trgovina usnja

L. GERKMAN - Ljubljana

nasproti tovarne Indus-Pollak — Sv. Petra cesta 71
opozarja p. n. odjemalce in interese, da je trgovina vsled
znatnega povečanja v stanju dobaviti vsako količino zgor-
njega in spodnjega usnja in dr.
Kakovost blaga je priznana prvovrstna. 5158

Zaloga, strojenje, barvanje in izdelovanje

- - kožuhovine - -

L. ROT, krznar

Ljubljana, Gradisce št. 7

5154

Posetniki velesjma!

Oglejte si klobuke

v modnem salonu

Stuchly-Maske

LJUBLJANA — Zidovska ulica št. 3.

Popravila se izvršujejo takoj:
Cene brez konkurence!

Grobne spomenike

marmornate plošče za pohištvo
in vsa druga kamnoseška dela,
kakor tudi izdelke iz umetnega
kamna priporoča 5163

F. TOMAN

kamnoseški mojster

Ljubljana

Resljeva cesta št. 30.

Popolnoma varno naložite denar v

2 T

Ljubljansko posojilnico r.z.z.o.z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg št. 6 v Ljubljani Mestni trg št. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po

8%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom
obrestuje tudi višje po dogovoru.

Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti
poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur.

Arnošt Ney, dioničko društvo, Zagreb, Boškovičeva 40.

Krojači, pozor!

Javljamo, da je naša nova jesenska in zimska kolekcija v pripravi.

Poznana je vsakemu krojaču naša nedosegljiva izbira

sukna in pritiklin

Cene osobito prikladne.

Cene osobito prikladne.

Kolekcije pošiljamo resnim reflektantom, izključno krojačem brezplačno.

Naročite potom dopisnice.

Naročite potom dopisnice.

5143

Arnošt Ney d. d.

Stavbeno in opekarsko podjetje

Telefon 426. **Ivan Ogrin** Telefon 426.

Ljubljana, Grubarjevo nabrežje št. 8.

se priporoča za vsa stavbena dela ter nudi po zelo nizkih cenah

opeko

vseh vrst (strešno zarezano in navadno opeko (bobrovec)
žlebnike, opeko za tlak in cementne cevi.

Lastna opekarna na Črnučah.

Zaloga tudi v Ljubljani.

Prvovrstni

HROVAT^{OV} LANENI FIRNEŽ

svetlorjav in svetlorumen

Vam jamči za najtrpežnejše pleskanje.

TOVARNA KRANJSKEGA LANENEGA OLJA IN FIRNEŽA

HROVAT & KOMP.

LJUBLJANA

Vegova ulica št. 61.

Telefon interurban 301.

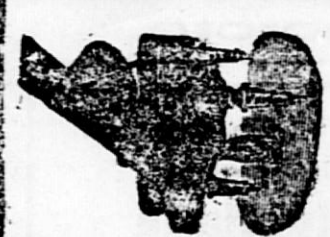
Tovarna: Moste-Ljubljana.

Tovarniške zaloge:

5335

Beograd, Novi Sad, Pančevo, Subotica, Zagreb.

Posetnikom velesejma priporočamo naslednje trgovke:

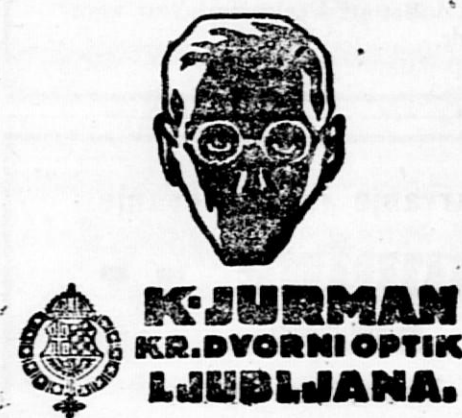

ALFONZ BREZNIK
MESTNI TRG 3 (poleg magistrata). 5107
Največja in najstarejša trdnja klavirjev, pianinov in harmonijev ter vsega glasbenega orodja in strun. Oglejte si to najpopolnejše podjetje Jugoslavije! Paviljon „K“ 549. Paviljon „K“ 549.

M. Bartl 4983
modna trgovina in
specijalna parfumerija
Stritarjeva ulica št. 2.
Paviljon „E“ 75.

Anton Verbič 5019
delikatese, špecerija
zaloga vseh vrst sira
Stritarjeva ulica št. 2.

Modna trgovina Modna trgovina
T. Eger
Sv. Petra cesta šte. 2. 4984

Tovarna perila
„TRIGLAV“
Ljubljana, 5031
Kolodvorska ulica 8.

Filip Bizjak
krznar, izdelovatelj
čepic 5186
Kolizej, Gosposvet. c.

J. Kostevc
manufakturna trgovina
in zaloga pirot. preprog
Sv. Petra cesta 4. 5032

Iv. Buzzolini
trgovina z delikatesami
Ljubljana 4999
Lingarjeva ulica 1.

Snoj & Modic
priporoča svoje manu-
fakturno in modno
trgovino 4990
Prešernova ulica.

Josip Vidmar
Ljubljana 4993
Pred škofo 19.
Tovarna dežnikov in solčnikov.

J. Wanek 4992
krznarstvo, trgovina
čepic in klobukov
Sv. Petra cesta št. 19.

J. Marchiotti 4995
trgovina usnja
na drobno in debelo
Sv. Petra cesta 30.

Trgovina papirja
Ivan Gajšek
Ljubljana, Sv. Petra c. 2. 5045

M. Sedej-Strnad
modni salon
Prešernova ulica št. 3. 5048

Rudolf Juvan
nožar
Ljubljana, Prešernova u. 5079

Slaščičarna 5083
H. Treo
pecivo, bonboni, med.
Selenburgova ulica št. 1.

Foto-atelje 5050
Ant. Uršič
(v hiši Trgovske banke)
Dunajska cesta.

Delikatesa špecerija
A. Stacul
Selenburgova ulica. 5046

Franjo Grabiec
fotogr. umet. zavod
Miklošičeva cesta št. 6. 5044

Papirna trgovina
M. Tičar
Ljubljana 5047
Selenburgova ulica št. 1.

Veletrgovina žita
A. Volk
Ljubljana, Resljeva c. 24 5076

Trgovina perila
Hed. Šarc
pralnica in likalnica
Selenburgova ulica 5. 5034

Velika zaloga šivalnih, pi-
salnih strojev in koles
Iv. Jax in sin
Gosposvetska cesta 2.

Peter Capuder
sokolske in orjunaške potrebščine
Dalmatinova ulica. 5109

Elektrotovrdka
A. Verbajš
Ljubljana 5108
Gosposvetska cesta 13 (Kolizej).

Anton Merhar
pletarstvo 5084
Ljubljana, Sv. Petra c. 22
Velesemenj pav. „E“ 102.

Marija Poznič
galanterijsko blago
Ljubljana, Sv. Petra c. 11. 5120

Ure, zlatnina, srebrnina
Ed. Škopek
Mestni trg 8. 4985
Popravila točno in solidno.

„Slovenski film“
V. Bešter
Aleksandrova cesta 5. 5002

Ivan Bogataj
elektrotehn. podjetje
Kongresni trg 5004

Anton Kanc sinova
drogerija, fotomanufaktura
Židovska ulica št. 1. 5085

L. Mikuš 4986
Mestni trg šte. 15.
Tovarna dežnikov,
zaloga sprehajalnih palic.

Albina Bogataj
izdelovanje perila
Židovska steza. 5005

F. K. Kaiser
puškar
Selenburgova ulica. 4988

Modna trgovina
A. Persche
Ljubljana 4987
Pred škofo 21.

AUTO
Florjančič
Selenburgova ulica 6. 4989

Josip Vitek
trgovina s kandi na debelo
Ljubljana, Krekov trg 8. 4994

Adrija 5001
drogerija, fotomanufaktura, parfumerija
Selenburgova ulica 5.
nasproti glavne pošte.

Lud. Dolenc
trgovina z galanterijskim blagom
Sv. Petra cesta 8. 4997

Čevlji-obuče na veliko
Aleksa Oblat
Sv. Petra cesta 18. 5130

Za vsa elektrotehnična dela
se priporoča 5357

Ivan Mihelčič

LEPI POT 10. LJUBLJANA LEPI POT 10.
Postrežba solidna. Cene zmerne.

Domača izdelovalnica klobukov

FRANC BERNIK, Ljubljana - Šiška

Paviljon na velesejmu H št. 295

SIEGEL & DRUG

D. Z. O. Z.
Tkalnica platnenega in bombaževga
blaga

SVITAVY WIEN
(č. S. R.)

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠT. 31
Telefon 719 Paviljon „H“ 298

Josip Kregar

oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
Cesta na Kodeljevo št. 2, Ljubljana.

Izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela in sicer vodne
in nadtalne stavbe ter umetno tesarstvo. — Prevzamem po
danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov,
hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne
strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtnice, utice,
verande in stopnice. 5219

Najstarejša sedlarska delavnica

Josip Köhler

Ljubljana, Dunajska cesta 19

priporoča izdelovane konjske opreme ter vse sed-
larske potrebščine. Dalje popolne opreme za pse in dresuro
pasov. — Izdelujejo se tudi razni kovčki, ženske ročne tor-
bice, nogometne žoge itd. — Popravila se izvršujejo točno.

Cene solidne! 5155

Ustanovljena leta 1846.

Telefon št. 563.

Gradbeno podjetje

G. Tönnies družba z o. z. Ljubljana

Pisarna: Dunajska cesta šte. 25.

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. —
Enodružinske hiše v opeki in „Heraklitu“ (najcenejši stavbni način).
— Projekt za enodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — Iz
lastne opekarnice nudi po konkurenč. cenah lepo, močno žgano opeko.
— Iz lastnega gramozoloma vse vrste peska. — Zaloga vsega gradbe-
nega materiala na Martinovi cesti.

Uvoz in prodaja raznovrstnega ino-
zemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

— LJUBLJANA —
Mestni trg šte. 10.

TVORNICA
SVETLIN

Marica

Ljubljana

Vegova ul.

Priporoča.

da poskusite najboljše
kemične izdelke za čevlje in usnje.
Zahlevajte po vseh trgovinah
in povsod »Svetlin kremo« i. f. d.

IV. ljubljanski velesejem.

Peti dan.

Včeraj dopoldne je bil poset velesejma vsled slabega vremena srednji, dočim se je popoldne število posetnikov znatno pomnožilo. Tudi včeraj smo opazili na sejmšču mnogo tujih in zunanjih kupcev. Število gledalcev polagoma pada, število kupcev pa narašča, kar zelo ugodno vpliva na razstavljalce, ki so splošno zadovoljni. Samo dva razstavljalca — Nemca sta se pritožila, da ne sklepata kupčij, sicer doslej ni bilo nobenih pritožb. Že rezultati prvih petih dni so tako zadovoljivi, da so razstavljalci obljubili, da se udeležijo velesejma tudi prihodnje leto. To je važno, ker krožijo po Ljubljani razne neutemeljene vesti, da je letošnji velesejem zadnji. Informirali smo se na merodajnem mestu, kjer so nam izjavili, da je za prihodnje leto velesejem že zagotovljen. Zanimivo je, da so postali ljubljanski velesejmi predmet živahnega zanimanja med českoslovaškimi gospodarskimi krogi. Za prihodnje leto se nam obeta nova privlačnost. Češka umetnostna obrt namerava namreč zavzeti cel paviljon, v katerem razstavi vloženo pohištvo, usnjarsko galanterijo in sploh umetniško izdelane obrtne izdelke. To je dokaz, da je postal ljubljanski velesejem važen faktor v gospodarskem zblizanju med slovenskim in českoslovaškim narodom.

Zelo dobro se je obnesla letos lovska in higijenska razstava. Posetniki iz naših prosvetnih krogov so splošno izražali željo, naj bi ostali obe razstavi odprti še po velesejmu, da si ju ogleda šolska mladina. Popolnoma se strinjamo z mislijo, ki so jo sprožili naši pedagogi. Zakaj tako lovska, kakor tudi higijenska razstava nudi toliko zanimivega in poučljivega, da bi bilo res škoda, če naša mladina zamudi to ugodno priliko. Zato apeliramo na merodajne kroge, naj store svojo dolžnost in omogočijo podaljšanje obeh razstav vsaj za nekaj dni po pričetku novega šolskega leta. Prepričani smo, da jim bo mladina hvalečna.

Tuči se letos pritožujejo glede malomarne postrežbe v nekaterih lokalih. Opozarjamo domačine, da gre do zunanjim gostom vsestransko na roko, ker je to v našem interesu. Ne samo, da trpi ugled Ljubljane in Slovenije sploh, nego tudi dejstvo, da pušče tuči pri nas marsikak tisočak, govori za to, da jim moramo dobro postreči. To velja tudi za dotične družine, ki imajo v času velesejma tujece na stanovanju. Naj ne pozabijo, da niso ljudje povsod enaki in da ima trgovec, ki je prisel tak daleč, dovolj posla, da se zvečer nekoliko zakasni. Zato jim ne smemo delati neprilike z odpiranjem večnih vrat in drugimi malenkostmi, ki pa napravijo nanje zelo neugoden vtis.

Čehi, ki so se zglasili včeraj v sejmškem uradu, so bili ogorčeni nad skrajno neumestnim ukrepom naših oblasti, ki so položile na reklamni plakat umetniške razstave »Manes« pečat svoje pretrpane sramečljivosti. Razumemo in odobravamo njihovo ogorčenje, obenem pa zahtevamo, da se ta netaktnost nemudoma popravi. V bodoče naj naši uradni organi nekoliko premislijo, predno ustrele takšnega kozla.

Strojna industrija je včeraj prvič sklenila več kupčij. Tudi sicer je bilo sklenjenih mnogo manjših kupčij. Prva tri leta so inozemci v kupčijah znatno

nadkriljevali domačine, dočim letos tega ni več opaziti. Inozemski trgovci zelo radi kupujejo bosanske ročne (srebrne filigranske) izdelke in belokranjske sodčke, izdelke belokranjske domače obrti v Adlešičih. Pokupili so malone že vse. To je dokaz, da se obeta naši domači obrti lepa bodočnost. Kupčije se sklepajo deloma v gotovini, večji del pa seveda na kredit, ker tudi inozemcem primanjkuje denarja. Že prvih pet dni je bilo sklenjenih več kupčij kot lani. Za prihodnje dni pa se obetajo še večji uspehi. Tako bo torej letošnji velesejem nadkrilil vse tri prejšnje, kar je za naše narodno gospodarstvo eminentne važnosti. Vsem velesejemom v Jugoslaviji pa škodujejo nemške reparacijske datjave, ki vplivajo na cene in odvrčajo marsikatero kupca.

Danes dopoldne je bil poset velesejma navzlic jesenskem vremenu, ki dela vsak čas dež, dober. Trgovsko vrvenje rapidly narašča. Inozemski in zunanji kupci se čedalje več. Če ostane vreme vsaj tako, kakršno je bilo zjutraj, je tudi današnji uspeh zagotovljen.

Higijenska razstava.

Zelo posrečena je bila misel, da se priredi letos na velesejmu higijenska razstava, ki je postala glavna atrakcija. Žalibog so prostori premajhni, takorekoč nehiigijenski. Posebno za časa predavanja se prostori nabijejo poslušalcev, da zavlači v paviljonu atmosfera, kakor v kakšni romarski cerkvi. Ako bo imelo ministristvo za narodno zdravje dovolj smisla, bo do prihodnjega velesejma pripravilo drugačne prostore. — Komaj bi zadostovala enonadstropna, res higijensko zamišljena zgradba, da bi bili v pritličju razstavni prostori, v prvem nadstropju pa dvorana za predavanja. Z veseljem opažamo, da prihaja dežele mnogo ljudi, posebno ženstva, takorekoč le zaradi higijenske razstave oziroma iz predavanjem. Danes v sredo in v petek predava dr. Mat. Ambrožič o higijeni dojenčka in malega otroka. Jutri v četrtek predava mariborski primarij dr. Mirko Črnič o vnetju slepiča. V soboto predava ljubljanski zdravnik-specialist dr. Tone Jamar o problemu jetike, v nedeljo 24. t. m. pa predava oficijal higijenskega zavoda g. Leopold Puhar o alkoholizmu v Sloveniji. Predavanja se prične vsak dan ob 16. popoldne.

OBHOD PO VESELIČNEM PROSTORU.

Ta prostor, na katerem se razvije živahno vrvenje šele po zatvoritvi velesejma, t. j. po 18. uri, predstavlja tudi letos običajno silko. Poleg velesejske razstave, elje pod vodstvom bratov Dolničar, nudijo ostali paviljoni ge. Vidmar, Društvo dolenski in bizelskih vinogradnikov, g. Valjak znanega krškega vinogradnika Vinko Bona, Osrednje vin. zadruge, ge. Derfler, Gospodarske zveze v Šiški, gosp. Čučka iz Ptuj, Fürsta iz Ptuj, Pogačnik, Grošeljna, Rusov i. dr. dovoljnega raznovrstnega vina in drugega okrepčila.

V obsežnem paviljonu dolenskih in bizelskih vinogradnikov so zastopana izključno lastna dolenska in bizelska rdeča in bela vina, ki se točijo kot poskušnja tudi po kozarčkih. Pri tem paviljonu je razstavljena tudi lesena praktična nova vinska in sadna stiskalnica g. Fr. Rudina iz Maribora, na katero opozarjamo osebno večje sadjarje, ker ta stiskalnica izključno možnost počrnenja sadja vesled nestike z železom. Vsako popoldne praktično razkazovanje.

Novi letošnji domači razstavljalci.

Ako primerjamo letošnji sejmški katalog z lanskim, najdemo letos med razstavljalci nanovo sledečo jugoslovansko tvrdke: Paviljon B. »Braco«. Prva jugoslovanska tovarna barvnih trakov in indigo iz Maribora. Dolničar Ivan iz Škofje Loke (čipke in motivi); Gozderski urad barona Borna iz Trilca (raznovrstni lesni izdelki); Morgenthauer iz Budapeste v Bački (usnate garajture). Ruski domači izdelki (Vasilij Perlov). Pokrajinska zadruga književcev (Babka in K. D.); Sever žulof iz Ljubljane (tapetinski izdelki); »Chromos« iz Zagreba (grafične barve); »Vilkan« iz Kranja (gumijev izdelki); F. Replić iz Trnovca v Ljubljani (sodstvo); »Gutenberg« iz Zagreba in Beograda (grafične potrebščine); »Jasen« iz Ljubljane (tovarna za belogradišni in indigo papir); Brača Zelić iz Carigrada (jugoslovanska tiskarna); Matašič Peter iz Maribora (filmska reklama); Prva Oslješka tvornica za predelavo lesa; Sodarska zadruga iz Česnice na Gorenškem; Jugoslov. tvornica soboslikarskih šablon, narodnih ornamentov itd.; Kobal Pet. iz Kranja (tapetniki); Kononenko Iv. iz Ljubljane (igračice); Kobi Ant. iz Borovnice (upognjeno pohištvo); Minibek Norbert iz Maribora (tovarna metel); Cvetličarna »Palma« iz Podčetrka (umetne cvetlice); Petschauer Iv. iz Studenice (aparati za sajenje); Sebenik Lovro iz Šiške (»Svetlice« t. j. iznajdba da se pisava v temi svetli); Verbič A. iz Ljubljane (delikatesna trgovina, posebno sir); Rebojč & Završnik iz Komende (ščetarstvo); Kregar Andr. iz Medvoda (ml. zarstvo); Pfeifer Jos. iz Hoč (strojne tovarne in lilverne); Pantlič & drug iz Beograda (trg. papirja); Sodarska zadruga iz Železnikov; Stare Fr. iz Blede (ladjedelnica); Belokranjska domača obrt iz Adlešičev: Šuble Roza iz Žirov (čipke); »Korotan« iz Prevalj (lesna industrija); Tovarna za ločenje dragih kovin iz Šiške.

Paviljon F. »Interagencia« iz Ljubljane (alarmni aparati); Prva jugoslovanska tvornica vagonov, strojev itd. iz Broda; Čretnik Jos. iz St. Jurja pri Celju (mlinske stavbe); Rožič A. od Bohinjskega jezera (izvoz siru).

Paviljon G. Prva hrv. tvornica pločevinastih izdelkov iz Zagreba; »Jugometalia« iz Ljubljane (splošna kovinska industrija); Vojnović & Co. iz Ljubljane (električne potrebščine); Wipplinger iz Maribora (elektrotehnične priprave); Mišić Janko iz Kranja (puškarstvo); »Zmaj« iz Zagreba (industrija železne robe); »Elektros« iz Zagreba (urad za električno industrijo); Gabrščič J. iz Ljubljane (tehnično podjetje); Industrija čelika in turpija iz Zagreba; Schneliter F. iz Škofje Loke (turbine in hidravlični regulatorji); Kuclic F. z Drenovega griča (harmonike).

Paviljon H. Marjanovič Mirko iz Beograda (perilo); »Elka« iz Beograda (tovarna trikotaže); Brozović iz Zagreba (tovarna za predelavo perja); Ašerović S. iz Beograda (tovarna porcelana itd.); Karlovačka industrijska jorgana (prešite odeje); Kmet. konz. društvo Žiri (čipke); Pudja Demitrij iz Zagreba (izdelki iz usnja); Berić Rok iz Zapuž (mizarstvo); Povh & Medić iz Novega mesta (perilo); Naglič brata iz Šmarce pri Kamniku (ščetarstvo); Gostinčar Marija iz Šmarce (strojno izdelovanje perila); Zipser Nika iz Kranja (predstiskarija); Eber Eligij iz Ljubljane (krzarstvo); »Textil« iz Zagreba; Zorn Fr. iz Ljubljane (izdelovanje nar. hrbtnikov); Ražem & dr. iz Ljubljane (perilo); »Zlatarka« iz Ljubljane (tovarna zlatnine in srebrnine); »Lutz«, tovarna emajliranih peči, Zagreb-Ljubljana; Seljan J. iz Karlova (sukno); Elektro-Company iz Ljubljane; »Mirma« iz Maribora (tovarna čokolade); Toman Fr. iz Ljubljane (vse vrste gladi); Jugoslov. obrtna zveza iz Ljubljane; Oister & drug iz Kamnika (meh. pletilnica trakov); Althodžić

Sahim iz Sarajeva (domače in tuje vezivo); D. D. za promet proizvodima iz Zagreba (mlekarski stroji in oprema za mlekarstvo); Marjanović iz Beograda (tovarna perila).

Paviljon I. Crobath iz Kranja (domači čevlji); Prva b. h. ručna in meh. hanična tkalnica vune iz Sarajeva; Domača predenja in tkanja pamuka iz Dugereše; »Triglav« iz Šmarce (testenine in sladna kava); Reich J. iz Maribora (tovarna kemičnih izdelkov); Pličulin (čevlji); Potočnik Iv. iz Kranja (izdelki iz usnja); Prešern Iv. iz Kranja (čevlji); Maher & drug iz Ljubljane (čevlji); Pokrajina zadruga sedlarjev in jermenarjev iz Ljubljane; Industrija platnenih izdelkov iz Jarš; Repotočnik A. iz Ljubljane (nogometne žoge); Mariborska tekstilna tvornica; Kozma Alfr. iz Oslje (stroji za pletenje); »Ika« iz Kranja (meh. tovar. pletenja); Klokotič M. iz Zagreba (krzna roba); Farič F. iz Maribora (tovarna peljed. skih strojev); Mali kart. iz Domžal (vozovi); Gogala Iv. iz Jesenice (izdelovanje cepic); Vajt Ciril iz Kranja (ple-

tilnica); Jancigaj iz Zg. Šiške (razni izdelki iz usnja in pletenine, posebno kape in praktične ročne torbice iz usnatih krpic); Verbič A. iz Vrhnike (usnje).

Paviljon K in L: »Express« iz Zagreba (ročne ognjegasne naprave); »M. L. gnon« iz Zagreba (tovarna glasovir); Perhace & Valjak iz Maribora (likirji); Modic Minka iz Ljubljane (glasbeni instrumenti); Jezernik Jos. iz Kotredeža (harmonike); Deutsch K. iz Stare Kanize (ogledala); Kukulidis & dr. iz Beograda (orientalski tepisi); »Sveta vojska« iz Ljubljane; Obrtna zadruga iz Vrhnike (vozovi itd.); Breznik Alf. iz Ljubljane (glasbila); Amerikan-Motors iz Ljubljane; Bernatović O., Bizjak J., Gričar & Mejač iz Ljubljane (konfekcije); Slov. tvornica orožja iz Borovlj.

»Vatra«, izdelovanje akumulatorjev v Mariboru, je včeraj pomotoma izstala v seznamu naših domačih firm, ki imajo letos razstavljene svoje izdelke ki se izdelu, jejo v naši kraljevini. Posebno omeniti bi bilo radio in starterbaterije ter baterije za razsvetljavo avtomobilov. Lastnik podjetja je ing. J. Domicej.

Prva žebljarska in železoobrtina zadruga v Kropi in Kamni gorici,

najstarejša tovrstno podjetje v Sloveniji, razstavlja na letošnjem velesejmu svoje izdelke od katerih naj omenimo predvsem žebje za železnice in ladje, črne ali pocin. kane, žebje za zgradbe, čevlje, spojke za okure, krage, ladje in splave, zobe za brane, kluke za zid, vijake z matkami, zakovice in tenderje, kote in mostove, ter vijačne čepi in verige. Zadruga je svoje izdelke lahko uvedla v promet po vsej Jugoslaviji, ker uživajo njeni izdelki sloves v vsakem podjetju, ki list enkrat vporabi. Opozarjamo na razstavo teh predmetov povsem tuje, ki prihajajo iz raznih delov naše države v dnešnem velesejmu, vse pa na oglas, ki se nahaja v vglasnem delu našega lista.

Napredek slovenske industrije.

Veliko pozornost vzbudila je koja št. 378 v paviljonu I. Stara, znana solidna manufaktura tvrdka Franc Crobath d. z. o. z. Kranj (Slovenija) je organizirala industrijo domačih čevljev in copat iz najrazličnejšega specialnega blaga. Kljub inozemski konkurenci so izdelki lepi in konkurenčne cene.

Tvrdo vodi diplomirani trgovec doktor trgovine in državnih znanosti Fred Crobath.

Elektro Company.

paviljonu »H« 332 ima razstavljene svoje predmete tvrdka »Elektro Company« last družabnikov Kregar & Stoff. Tvrška je pred kratkim prevzela bivšo Tratinškovo trgovino z elektrotehničnimi predmeti na Sv. Petra cesti 25, jo preuredila in povečala, ter ima danes na razpolago vsakovrstne električne predmete počeni od motorjev in elektro-medicinskih aparatov do radio-aparatur. Izdelki so prvostno inozemsko importno blago ter je družba za ključila že lepe kupčije.

Budha-čaj. Tea-Import.

Pri posetu paviljona »H« se nehoti ustavi pri koji 322. Tvrška Tea Import se je ustanovila že pred nekaj leti s principom dobavljati prvostne indijske in kitajske čaje po najkrajšem in najcenejšem potu, sestavljati čajne mešanice ter pakirati te njene preiskusene čajne mešanice v pakete, tako da pride blago originalno in nepokvarjeno do konsumenta. Paketi s tem čajem se prodajajo že po vsi naši državi in pri sleherni trgovcu.

Prva kruševačka tvornica mila »Merina«.

V paviljonu »E« 27 je razstavljeno blago tvornice »Merina«, last tvrdke Djurković, Ristić & Comp. Tvornica ima razstavljene prvostne vzorce toaletnega mila, izdelanega na najmodernjši način iz najboljših surovin. Dnevna produkcija tvornice, ki je bila ustanovljena leta 1839, znaša okoli 5 vagonov. Posebno je pripravljati specialno specialno milo za otroke, ki je priznana najboljša sredstvo za nego-

vanje kože. Odlikujejo se tudi drugi izdelki, predvsem se priporoča nežno dišeče glicerinovo milo. Cene so konkurenčne in blago lahko tekmuje v vsakem ožiru inozemskimi izdelki.

Neslišna »Remington«.

epohalni izum najnovejšega pisalnega stroja, je razstavljena v elegantno urejeni koji znane tvrdke Fran Bar v paviljonu »H« 285. Ta stroj model tev. 12 je povzročil pravi preokret v izdelavi pisalnih strojev. Stroj udarja na tipke popolnoma neslišno. Tvrška je razstavila tudi celo serijo drugih prvostnih strojev med katerimi naj omenimo predvsem stroje »Underwood«, »Olliver«, itd. Tvrška ima dalje v zalogi vsakovrstne računske stroje in vse v to stroko spadajoče potrebščine. Tvrška Bar ima prvostno mehanično delavnico in zalaga skoraj celo Slovenijo s pisalnimi stroji izdelka svetovne kvalitete.

»Triglav«, tovarna perila D. & G. Vojska.

Po prevratu sta zgradila velepodjetna industrijska Vojska — Drug na Vojdova ML. šica cesti tvornico za izdelovanje perila. Podjetje si je s svojimi solidnimi izdelki pridobilo kmalu toliko odjemalcev, da je moralo svoj obrat razširiti in danes je to podjetje ena najmodernjših tovarn za izdelovanje perila. Tovarna obratuje na električni pogon ter zaposluje danes že nad 50 delav. Izdeluje predvsem fino moško perilo in je opremljeno z najmodernjšimi stroji za izdelovanje gumbo za pr. šivanje gumbov itd. Razstavni paviljon tovarne je »H« 381.

Kmet izumitelj.

Mnogo zanimanja v vseh kmetijskih slojih zbujata na velesejmu (pav. G znanj) Pečaverjev sejalni ročni stroj, ki ga je izumil in konstruiral kmet Ivan Pečaver (zakaj Petschauer?) iz Studenice pri Polčanah. Izum je že patentiran. S tem strojem je mogoče sejati koruzo, fižol, peso itd. in sicer na način, da se prihrani mnogo časa in denarja. Sejanje opravi ena oseba. Novi stroj je poraben povsod, poseb. no praktičen pa za hribovite lege, kjer ni mogoče rabiti velikih sejalnih strojev, ki so tudi razmeroma predragi. Novi stroj pa velja poedini 150 Din, pri večjih naročilih se cena znatno zniža. Stroj tehtata le 2½ kilograma.

Aparat proti vlomom in tatvinam.

Moderna tehnika je konstruirala alarmni aparat, ki zabranjuje vlome in tatvine. Vsak predmet, vsak lokal, cela gospodarska poslopja, tovarniški objekti, skladišča, blagajne, pult, vrata, okna, pisarniške mize, pisalni stroji itd. se dajo s tem aparatom popolnoma zavarovati, da je vlom popolnoma izključen. Aparati so razstavljeni v paviljonu F, koja 152. Lastnica iznajdbe je »Interagencia« v Ljubljani, Stara pot št. 1.

O šest:

Pozdrav v daljino...

(Dalle.)

V operi, po naključju, ne namenoma Straussov balet »Schlagobers« in za njim »Scherezada«.

»Schlagobers« — reprezentanca urejenih dunajskih in sploh državnih razmer. Milijardo avstrijskih kron je stala uprizoritev. Blesk žida in vse najimenitnejše in najfinejše, kolikor je le mogoče. Bonboni nastopajo, čaj, kava, sladkor, slivovka, vodka in nešteto drugih dobrot, vse s spremstvom, vsi solisti, solistice, plesalke, korifeje, elevi — vse sodeluje. Ko pa pada zastor, pravi sosed ob moji levi svoj spremljevalki: Die Scherezade kann mir gestohlen werden — in potem Rimski Korzakov. Jaz razumem o muziki in o baletu presneto malo — le to vem, da je »Scherezada« tako neskončno večje delo, umetnina tonov. »Schlagobers« samo posladka. »Scherezada« vpliva. Sosea na moji levi — ali ni res — kako vam je bilo?

Še enkrat hitro v Schönbrunn. — Tam imajo novega slona, čisto majčkene. Je komaj dobro leto star, zelo srčan. In Dunajčani ga hodijo gledat in imajo z njim špas.

Uredili in restavrirali so zopet Schönbrunnsko gledališče. Bilo je ne-

koč zidano samo za odlične gledalce in pa za plemiške diletante. Sedaj, ki je preurejeno, ne zadošča. Vidi samo tisti, ki sedi na sredi, vse ostalo je prikrajšano. Shakespeare »Der Widerspenstigen Zähmung«, Petruccio — Aslan, Karolina upornica — Pünkösd. Oba prijetna — in presenetita tem bolj, ker je to njih prvi polizkus v tem žanru vlog. Sicer pa — predstava pod znamenjem bližnjih počitnic. Zato odpade zlata tehtnica.

II.

Praga — že zopet!

Že zopet! Pa bi dejal nekdo, da je to večno ponavljanje dolgočasno, da je leto dni vse premalo, da se mesto v tem času ne izpremeni, da ostane vendar eno in isto... O, ne... Praga!... Ne pošljem v Prago niti pisma, niti brzojavke, da prihajam, pa me sprejmejo... vseeno... Na Wilsonovem... Častna stotinja stoji tam, gospospe v cilindrih in v kar imenitnih uniformah... deklice v belih oblazinah... Cvetje, govorance, Nazdarji! Vse to je na kolo dvoru, ko se pripeljem... Jaz potujem seveda incognito, in le financarij na meji vedo, s kom imajo posla... Ampak sprejet sem... vseeno... Hahaha! Seveda tak sprejem, ki ni namenjen meni, me stane petdeset Kč, jaz moram z avtomobilom v svoje praške apartamente... z nonšalanco, avtomobil je meni figa... ampak... (petdeset Kč).

Po Pragi hodim mimo vseh historičnih spomenikov tako, ko da jih ni... In vsi Pražanji se mi zdi, menda tudi... Le tupatam srečam dolgo vrsto šolarčkov z dežele, ki ogledujejo mostove, muzeje in Hradčani... Mi ostali živimo sedanosti... Čehi živijo še več kot sedanosti... gradje, zidajo, stavijo, organizirajo... Čez drn in strn, ne glede na desno, ne na levo... Kaj historija... sedanost, sedanost, sedanost! To je njih radosten krik...

Prišedši z Dunaja zapazim... Dunajska ženska je oblečena skromno, preprosto, Pražanka nosi svilo, je široka, prostorna, ob enaistih na Ferdinandovi, tam se sprehajajo, kupujejo svilo... Blagostanje, zadovoljnost... Veselje do življenja... Vse preveč sile je v teh ženskah... Sedanost, sedanost!

Nekaj večer — Vinohradska spevo-hra... Škoda, škoda... Toliko spretnih, sposobnih ljudi pevcev, pevki — v službi enostavnega kruha... Trideset slik... Med njimi ena: »Československe hrački... Štrideset otrok... najlepša slika... Sicer pa škoda sposobnosti sodelujočih... A Praga kaže okus in polni hiše na Vinohradih. Večer za večerom... So dve sliki, ki predstavljajo slike v Louvru... Z ženskami, ki so malo oblečene... z lučjo reflektor-

jev oblečene... Toda československe hrački so lepše...

Gori na Višehradu, skoraj na skali, kjer je gospa Libuša izdajala svoje manifeste — tam gori je pokopališče — in češki narod polaga tam svoje znamenite sinove... Gori, visoko nad Prago leže in gledajo tja prav za ovinek, ki ga dela Vltava... Gledajo in pričakujejo... Pričakujejo — to je jasno, kajti v Veliki grobnici niso zbrani še vsi... Zeyer, Sladky, Vrhlicky in še par... a v zidu so odprte luknje. Točno devet lukenj, je, lepih, globokih lukenj, te so še na razpolago... Zraven v pročelnem zidu je pa petnaest čisto majhnih udolbin. Zelo majhnih in intimnih — te so za one, ki se predajo večnemu ognju... Doslej so še vse prazne in čakajo naselitve.

Taka grobnica je zelo imenitna reč in zato je v redu in prav, da bje ljubljansko Udruženje igralcev žogo, da se zidajo svojim slavnim sinom primeren lokal za odpočitek... Tam si izberem tudi jaz luknjo za pozabljenje vseh golov in autov...

III.

Karlstajn — pozdravljen!

Tja gori proti severu od Prage je jahal tu pa tam Karol IV. na svojem belcu na srehod. Bil je to imeniten kralj

in vsa češka zgodovina govori zelo spoštljivo o njem, in Praga je krstila po njem celo predmestje, kar je zelo lepo in zelo redko, ker navadno se rezervira bivšim kronanim glavam samo ulico, če pa so bile posebno slavne, se jim postavi celo spomenik, da imajo poznejši rodovi kaj dela in da ga lahko o priliki zopet podro.

Torej na severno plat se je napotil, tako ob nedeljah popoldne ali pa ob delavnikih, ko je nehal podpisovati edikte. Bil je zelo moder, učen in ljubil je umetnost. Vseled te zelo redke lastnosti je spoznal takoj, da je natura ostala dolžna, kar se lepote tiče, tej njegovi zemlji tu pa tam — zato je uporabil svojo kraljevsko moč — tu pa tam in pomagal tej naruri. Pomagal je tam, kjer je bilo treba — in imel je za take reči spretno oči — kot jih dandanes navadno nimajo — saj zato pa je bil kralj Karol IV.

In na takem nedeljskem sprehodu je sklenil, da sezida grad, tam zadaj v zatišju med gostimi gozdovi. Za odpočitek — zaradi umetnosti — in morda še zaradi česa — Česa? — Gradič, ki si ga je sezidal Rex Carolus IV., je tako zelo lep, da je popolnoma verjeti njegovim besedam: »Vi Čehi si obdržite Češko, Karlstajn, ta pa je moj!«

(Dalle prihodnjil).

Gospodarstvo.

Vpostavitve zlatega etalona na Švedskem.

Tik pred izbruhom svetovne vojne so imele evropske države razmeroma stabilno valuto in zlati etalon je bil v tej ali oni obliki — prevladujoči denarni sistem v Evropi. Vojna je pa težko prizadela valute vseh držav; inflacijski val je zalil kontinent ter zadel celo države onstran oceana. V državah, ki so se udeležile vojne, je bilo glavni vir inflacije financiranje vojne s papirnati denarjem, ki ni imel kovinske podlage. V nevtralnih državah obremen z Ameriko je bil inflacijski proces bolj kompliciran. Pred vojno in tudi dle časa po sklenjenem miru so nevtralne države producirale ogromne količine industrijskih izdelkov in vojne gradiva na račun drugih držav. Nekatere dobave so bile plačane v zlatu, druge so šle na kredit. — Zato je preplavilo zlato iz držav, ki so se udeležile vojne, denarni trg v nevtralnih državah, in njihove emisijske banke so ga začele zbirati proti bankovcem. Krediti, ki so jih potrebovale v vojni udeležene države, pa so narasli tako, da so prekoračili davčno in materialno moč prebivalstva ter povzročili novo povečanje obkopa novčanic. V istem smislu so delovali tudi varnostni ukrepi, ki so bili potrebni nekaterim državam, da ohranijo svojo nevtralnost. — Koncem koncev pa je količina plačilnih sredstev povsod kolosalno narasla, kar je omajalo vrednost denarja.

Leta 1921. je nastopila v razvoju evropske valute razdvojenost. Valute premaganih in novoustanovljenih držav so začele rapidno padati, ostale valute pa, zlasti one nevtralnih držav, so še dalje bolj pridobivale na vrednosti. — Deflacijska politika gospodarsko močnih držav pa je imela uspeh samo do konca leta 1922. Leta 1923. je zahtevala inflacija nove žrtve: valute Francije, Belgije, Španije, Danske in nekaterih drugih držav so začele kolebati s tendenco k rapidnemu padcu. Obenem so nekoliko padle tudi najboljše valute. — Novo kolebanje mednarodnega borznega tečaja je postavilo na dnevni red vprašanje stabilizacije evropskih valut. — Gospodarski in finančni krogi pa niso soglašali glede končnega cilja valutne politike in sredstev za doseg tega cilja. Zakaj, stabilizacija je zahtevala, da obvelja nova pariteta denarne enice napram zlatu ali dolarju, kar je bilo mogoče tudi brez upoštevanja menia papirnatega denarja na zlato. Zaradi te možnosti glede stabilizacije se je pričela povsod borba med pristaši dveh različnih principov: takozv. »metalizma«, po katerem mora bazirati vsak denarni sistem na kovanem denarju, tako da pride v promet denar, ki je napravljen iz kovine ali pa se lahko menja na kovino, in »nominalizma«, ki priporoča svobodno, papirnat valuto. V prvem slučaju je vrednost denarne enice odvisna od vrednosti dotične kovine, v drugem se pa vrednost regulira s sredstvi bančne politike.

Povojni poskusi, stabilizirati valuto, se približujejo pod pritiskom različnih faktorjev bolj nominalizmu kakor metalizmu. Celo tiste države, ki so sprejele novo denarno enico z visoko pariteto napram zlatu, kakor Poljska, Litva in dr., se niso približali istinitemu zlatemu denarnemu sistemu, ker predstavljajo nova plačilna sredstva papirnati denar, ki je sicer v devizah ali zlatu krit, ki ga pa ni mogoče menjati na zlato. Do zadnjega časa si ni upala nobena evropska država spraviti v promet zlato, končno pa je našlo tudi to pravilo svojo izjemo. S 1. aprilom 1924 je začela sprejemati švedska narodna banka novčance za zlato, in sicer po nominalni vrednosti. Pariteta Švedske ostane torej ista kakor je bila pred vojno (100 švedskih kron = 26,8 dol.), toda vsled slabe kupne sile v notranjosti države je tudi na Švedskem splošni nivo cen višji kakor je bil leta 1923. (154 : 100 cene na debelo).

Ta valutna reforma predstavlja zanimivo posebnost — emisijska banka ni več primorana kupovati zlata. Poleg tega je preprečen tudi uvoz zlata na Švedsko, ne glede na obliko (vsi zlati predmeti sploh). Sistem zlatega etalona je torej upoštevan, toda ne povsem. Svobodno menjanje papirnatega denarja na zlato in nasprotno ni vedno dovoljeno. Cilj te omejitve je v tem, da država prepreči pritok zlata za slučaj, če bi njegova vrednost na svetovnem denarnem trgu znova padla. Zakaj med vojno in tudi pozneje je zlato mnogo izgubilo na svoji kupni moči, kar je razvidno iz indeksa v Zedinjenih državah (1924:1913 = 152:100, cene na debelo). Finančni krogi se boje, da bi mogla sprememba valutne politike v Ameriki vplivati na cene zlata po vsem svetu. Zda, ko je vpostavljen na Švedskem zlati etalon, lahko skoči tečaj švedske krone na vrednost zlata, ne more pa priti pod njo. Rezultati te reforme so doslej zadovoljivi, dasi je prišla v sezoni, ko je bila trgovinska bilanca Šved-

ske pasivna. Tako je na pr. od januarja do konca aprila 1924 vrednost uvoza prekoračila vrednost izvoza za 152,1 mil. kron. Ta deficit je pokrilo narodno gospodarstvo na račun zlata podlage narodne banke (6,8 mil. kron), dalje z valutnimi rezervami različnih bank (74,0 mil. kron), s dolgarskim posojilom ameriške državne banke (19,0 mil. kron), s prebitkom nevidnih delov plačilne bilance in končno z odgoditvijo izplačil do jeseni, ko je švedska trgovinska bilanca navadno aktivna.

Pred vpostavitvijo zlatega etalona napram novčanicam, ki jih je bilo v prometu za 500 mil. kron, je razpolagala švedska narodna banka z zlato podlago v višini 270 mil. kron; zlato kritje novčanic je doseglo okrog 54%. Pozneje se je zlata rezerva zmanjšala, sporedno z njo pa se je zmanjšal tudi obtok novčanic. Zda, da na Švedskem nad polovico novčanic kritih z zlatom. Tečaj švedske krone se je gibal začetkom letošnjega leta med dvema zlatima točkama, po reformi pa se je znova približal zlati pariteti (Newyork, 15. julija 100 šv. kron = 26,62 dol.).

Industrija jedilnih konzerv v Italiji.

Industrija jedilnih konzerv v Italiji je razmeroma še mlada, vendar pa že zelo razvita. In ker dobiva glavni material od narodnega gospodarstva, ji je bodoči razvoj zagotovljen. Kapital, ki je naložen v raznih konzervnih tovarnah, znaša nad 1 milijardo lir. Delavcev zaposluje ta industrija 60.000, brez znatnega števila začasnega angažiranih uslužbencev in delavcev. V severni Italiji (Parmi) je najbolj razvita industrija konserviranja mesa, salame itd. V Genovi cvete industrija konserviranja sadja in zelenjave. V Palermi in okolici Trsta izdelujejo zlasti ribje konzerve. V tej panogi industrije so zaposlena večina mala in srednja podjetja. Število tvrdk, ki so konstituirane po vzorcu akcijskih družb, je razmeroma majhno. Velik pomen, ki ga pridobiva ta industrija za italijansko izvozno trgovino, je prisilil vlado, da je izdala poseben zakon za zaščito konzervne industrije. Vsa podjetja, kjer se izdelujejo konzerve, so pod strogim sanitarnim nadzorstvom, ki ne zadene samo kvalitete za izdelavo konzerv potrebnih sirov, temveč tudi čistoto prostorov in osebja, ki ima posla s konservami.

Konzerve, določene za izvoz, so predmet kemične analize v državnih laboratorijih. Lastniki morajo izpolniti za vsako večjo pošiljavo posebno polje, kjer označijo točno količino blaga, netto težo, naslov tovarne in izjavo, da so se držali vseh higienskih predpisov. V svrhu redne kontrole je bil ustanovljen zakon z dne 23. marca 1924 institut za industrijo jedilnih konzerv, kateremu se je pridružilo doslej 381 podjetij.

Industrija konserviranega mesa izdeluje v Italiji letno 600.000 q. zelenjave 350—400.000 q. in sadja 100.000 q. Vrednost izvoza jedilnih konzerv iz Italije je dosegla koncem maja leta 1924 — 73.408.925 lir za mesne konzerve, 15.546.067 lir za konservirano zelenjavo, 21.282.566 lir za suho sadje, 10.867.873 lir za sadje, konservirano v sladkorju in 7.130.595 lir za ribe, konservirane v škattah z oljem.

—g Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod. Zalec, SHS, dne 19. avg. Tu, di v minulem tednu so vremenske negeze ovirale razvoj hmeljske rastline. Obranje goldinga se je pričelo pomaloma in bo njegova letina v ečinoma daleč zaostajala za lanskio. Stanje poznega hmelja se je nadalje tako poslabšalo, da je izključeno, da bi se še sedaj tudi le približno dala določiti množina njegovega letošnjega pridelka. Došlo je več hmeljskih prekupecev. Društveno vodstvo.

—g II. mednarodno zborovanje hmeljarjev v Zatu. Tega zborovanja dne 15. tm. se je udeležilo blizu 60 zastopnikov iz češkoslovaškega, iz Nemčije, Jugoslavije (g. Roblek), iz Poljskega in Francije. Ko so posamezni delegati poročali o stanju hmeljskih nasadov v domačem okolišju, je na pdlagi teh podatkov poročal g. ravnatelj Gauba o množini letošnjega pridelka in o svetovnem tržnem položaju. Na podlagi tega poročila se da sklepati, da je v nekaterih okolišjih sicer upanje na dobro letino, vendar so pa tudi dežele, katere bodo manj pridelovale kot lani. Situacija za hmeljarje celega sveta je torej izredno ugodna, ker pivovarji nimajo nikakoršnjih zalog. Z ozirom na to se je po daljšem razpravljanju sklenila sledeča resolucija: »Danes sbrani hmeljarji Srednje Evrope so prišli do prepričanja, da bo svetovna letina le pri najugodnejših vremenskih razmerah med obiranjem krila svetovni konzum. Ni torej vzroka, da bi hmeljarji svoj pridelalek zametavali za ceno, katere bi ne krila pridelovalnih stroškov; hmeljarjem se nasprotno priporoča, svoj pridelalek prodajati le v manjših partijah, da bodo dobivali pošteno plačilo za svoje prizadevanje. Svetovna centev letošnjega pridelka bo objavil poseben odbor mednarodne.

ga hmeljarskega kongresa v času od 1.—10. septembra 1924. Mednarodni hmeljarski kongres oboja najostrejšje predprijade hmelja in poziva vse hmeljarje, da jo opustijo zanašajo, ker zamore le občutno škodovali hmeljarstvu. Dokler se ne ustanovi Centrala vseh hmeljarskih organizacij Srednje Evrope, se naj izvršuje le razp. šiljajo poročila o stanju nasadov itd. v po. sameznih državah po dotedanem načinu. L. 1925. se bo vršilo mednarodno zborova. nje srednjeevropskih hmeljar. v Münchnu. —g Državno žensko učiteljsko v Ma. riboru naznanja, da se bodo po novi minist.ski naredbi vršili ponavljalni izpiti v ponedeljek, 1. sept., sprejemni izpiti v viš. je letnike v petek, 5. sept., v I. letnik v čel. trtek, 11. sept., vpisovanje v višje letnike pa v petek 12. sept., vsakokrat ob 8. uri zjutraj. Vse drugo na oznanilni deski.

—g Industrija kožnih rokavic v Italiji je precej dobro razvita in znaten je izvoz. Lani je Italija izvozila okoli 5 1/2 milijonov parov rokavic v vrednosti 60.000.000 lir in sicer v Anglijo 4.974.700 parov, v Francijo 25.100, v Argentino 75.100. Zadnje čase se italijanska industrija rokavic bori z nemško in češkoslovaško konkurenco.

—g Izvoz sladkorja iz Češkoslovaške v Jugoslavijo. Lani se je izvozilo iz Češkoslovaške v našo državo sladkorja za 10 milijonov 405.000 kron čeških. Toliko v tako kratki dobi! To število dokazuje najbolje, koliko denarja ostane v deželi, ako se izpolni pričakovanja naših tovarov, da letos ne samo da pokrijemo celokupno našo potrebo sladkorja, marveč da ga bomo lahko še izvažali.

—g Stalne železniške vozne karte za trgovce. Večje število članov centrale industrijskih korporacij se je obrnilo do ministr. rova saobračaja s prošnjo, da bi industri. jalci, trgovci in obrtniki dobili stalne železniške letne vozne karte, kakor so se izdajale pred vojno. Železniška uprava bi radi tega ne trpela nikake škode, marveč bi imela le dobiček.

—g »Saturnus«. Tovarna kovinskih proizvodov »Emil Lajovic in družina«, d. d. v Ljubljani je izpremenila po zaključku obč. nega zbora naslov tvrdke v »Saturnus«. D. d. za industrijo kovinskih proizvodov. — To tovarno, ki stoji v Mostah, so klerikali prodali nemškimi kapitalistom.

—g Proti produkcijski opijuma. Društvo narodov v Ženevi zahteva od naše vlade, da naj se vstavi proizvodnje opijuma v naši državi ter da se zabrani vsak uvoz in izvoz opijuma.

—g Izplačevanje obveznic. Oddelek za izplačevanje obveznic vojne škode 2 1/2 % bo izdal obveznice vsem onim, ki imajo pravico za to, samo do 1. septembra t. l. Po tem roku se prošnje ne bodo več vpoštevale.

—g Valutne razmere. Pišejo nam: Nekdo je poročal, da se je dinar malo poboljšal, ni pa omenil, da stoji v Curihi še vedno za 10 % nižje, kakor je bil. Dinar je notiral v Curihi 15. februarja 7.10, 16. februarja 7.40, ter 8. maja še vedno 7.10, torej skoro tri mesece na višini okoli 7.20, ter je sedanje stanje 6.40, 6.50 zelo slabo. Švicarski frank se je mogel kupiti v februarju po 13.90 in še nižje, a sedaj stane okoli 15.50, torej je 10 % dražji. Za 10 % se podraži tudi vse blago, ki se mora plačevati v švicarskih frankih, in tega je precej. Trenotno zboljšanje dinarja od 6.40 na 6.60 pomeni malo, ako stoji frank na 15.35.

—g Mednarodna aeronavtična razstava v Parizu. Od 5. do 21. decembra t. l. se vrši v Parizu deveta aviatična razstava. Ki pokaže izdelke vseh industrij, ki so v zvezi z aeronavtilko. Izvrše se tudi poskusi šnje na padalnikih.

—g Izvoz žita iz Romunije je še nadalje dovoljen, ali vlada je povišala takso za izvoz na 4500 lejev pri vagonu.

—g Romunska tovarna za izdelovanje aeroplanov. Te dni je bila v Bukarešti imenovana ministrska komisija, ki ima nalogo, poskrbeti vse, kar je potrebno za zgradbo velike tovarne za vojne aeroplane in razna sredstva v značno obrambo. Najbrže bo pri tem podjetju udeležen tudi francoski kapital.

—g Preseljevanje trgovskih in industrijskih podjetij. Ministrstvo trgovine in industrije je odredilo, da se v bodoče do voljuje preseljevanje podjetij iz jedne pokrajine v drugo samo v tem slučaju, ako se nahaja lastnik podjetja v tej drugi pokrajini.

—g Angleži v poljskih gozdovih. Varšavska vlada je dovolila angleškemu konzorcijski izkoriščanje poljskih gozdov, in sicer na kompleksu 249.000 ha. Vrednost lesa v teh gozdovih se cenil na 32 milijonov sterlingov. V skupini angleški finančnikov se nahaja tudi poljski bankir Vojvodski. Ustanovili so si družbo s kapitalom 750.000 sterlingov.

—g Izuševanje v Sremu in Mačvi. Genralno vodno ravnanje je izdelalo načrt za izsuševanje močvirja v Sremu in Mačvi. Dela se pričnejo že to jesen in upanje je, da bodo koncem prihodnjega leta končana. Večji del močvirja se nahaja okoli Save in njenih dotokov.

—g Mednarodni kongres pekarske obrti se je vršil v Bruslju. Govorilo se je zelo obširno o vprašanju nočnega dela v pekarnah. Splošno je bil odklonjen predlog mednarodne konference v Ženevi, ki je zahteval odpravo nočnega dela v pekarnah.

—g Glavna zveza bančnih uradnikov in privatnih nameščenecv bo imela 7. 8. in 9. septembra t. l. v Zagrebu svoje zborovanje. Razpravljala se bodo vsa vprašanja, ki se tičejo bančnih uradnikov in privatnih nameščenecv.

—g Za kmetijsko šolo v Bitolju je ministrstvo odobrilo kredit pol milijona din.

—g V železni industriji na češkoslova. škem je nastalo znatno zboljšanje in vse železarne so v polnem obratu. Cene so se ponekod zboljšale in konkurenca Francije in Belgije se ne pozna več od dobe, ko je frank zopet narastel. Tovarne gospodarskih strojev so tako zaposlene, da v zadnjih mesecih niso moge sprejeti naročil iz inozemstva.

To in ono.

Poletno mrtvilo v prirodi.

Življenje, ki je vzkliklo na našem planetu ali pa prišlo od drugod se je moralo v svojem razvoju prilagoditi fizičnim razmeram na zemlji. Ni skoraj točke na zemeljski obli, kjer bi ne bilo med letom klimatičnih sprememb. Ni kraja na zemlji, kjer bi šlo življenje enakomerno pot brez presledkov ali izjemnih pojavov. Zima pomeni v naravi veliko zapreko v življenju vsega stvarstva. Mnogo živih bitij mora po zimi poginiti ali zaspati in otrpiti, da dočaka pomlad, ko pa posle pomladansko sonce, začne stvarstvo živeti z novo energijo. V tem času opazamo tudi najvažnejši življenjski pojav — razmnožitev. Po mlad je torej čas ljubezni. Toda življenju je potrebno vse le v gotovi meri. Dolgo pričakovano sonce prekorači na nekaterih krajih meje, v katerih morejo razna živa bitja normalno živeti in zato morajo ta bitja na poseben način kljubovati prevetliki vročini. Zanje nastopi takozvano poletno mrtvilo.

Mnogo je rastlin enoletnic, ki ne dočakajo tega časa. Končale so svojo življenjsko pot, predno je nastopilo poletno mrtvilo. One rastline pa, ki žive več let in ne morejo kljubovati suši, zaspe kot podzemne korenine in čakajo, da se vrne jesenski hlad in dež. Človek jih niti ne opazi, ker so izgubile vse dele nad zemljo in tiče v obliki korenine globoko pod zemljo. Tako prežive poletno mrtvilo mnoge vrste poljskih in planinskih trav. Še bolj zanimivo je pa poletno mrtvilo pri živalih. Vse živali, ki ne prenašajo solne vročine ali suše, morajo zaspati. Ker je poletje doba, ko okrog nas kipi bujno življenje, se le redko kdo zanima za spečo naravo. Ta narava pa objema morebiti več živih bitij, kakor ona, ki kaže tudi poleti vse snake intenzivnega življenja. Spe poleti navadno samo nižje vrste živali, čijih eksistence vačinoma niti ne opazimo.

Če stojimo spomladi kraj močvirja, vidimo, kako se tam vse giblje in intenzivno živi. Če pa pogledamo kapljico vode iz tega močvirja skozi mikroskop, opazimo nov svet: nebroj nam neznanih bitij plava in hiti na vse strani; večja in močnejša bitja preganjajo manjša, ta pa zasedajo še manjša. Kapljica vode je zanje to, kar je za nas vseмирje. Taki bi bili boržkone tudi ljudje, če bi jih kdo opazoval iz daljave, iz vsemirja. Poletni pa vsega tega vrvenja v močvirju ni več. Vse stoječe vode so izhlapele. Kam je izginilo življenje? Tu našletimo zopet na poletno mrtvilo. Priroda je naučila te svoje mikroskopske stvarce, da prenehajo na videz živeti, kakor se dogaja to med ljudskimi faktirji, ki jih učenjaki tako občudujejo.

Življenje je veriga kompleksiranih procesov, ki so večinoma odvisni od vode. Vzemite organizmo vodo in življenje v njem najprej otrpne, potem pa ugasne. Isto se godi z vsemi mikroskopskimi živalicami, ki žive v močvirjih. Čim začne sonce pripekati in voda izhlapevati, izgubijo njihov organizem vodo in zato morajo zaspati. Spe pa dotle, da jih prebudi jesenski dež. Če bi pa hladnega dežja sploh ne bilo, še lahkoo spe več let, ne da bi poginile. Toda skrivnost dolgega spanja ni znana samo mikroskopskemu svetu. To poletno mrtvilo poznajo tudi mnoge ribe, dvoživke in celo sesalci. Samo ptice, ki imajo med živalmi najvišjo temperaturo, ne spe ne pozimi ne poleti.

Klasičen primer poletnega mrtvila predstavljajo ribe-dvoživke iz Avstralije, ki se poleti zarlijejo v blato, kjer spe in čakajo jesen. Pa ni treba hoditi tako daleč, da se prepričamo na lastne oči, kako modro je urejeno stvarstvo. Vsi poznamo majhne žabice, ki se oglašajo spomladi in začetkom poletja iz mlak po polju s svojimi monotomnimi »u-u«. Čim pa so izginile mlake, tudi žabice ni več. Kam so izginile? Če razkopljemo blato, jih najdemo 30—40 cm pod površino. Čepe tam otrple in brez najmanjšega znaka življenja. Če tako žabice prežemo, opazimo, da srce ne deluje, čim pa polžičimo na vlažen kraj ali vodo, začne kmalu gibati, in čez dobre pol ure že veselo plava semintja. Popotniki, ki so se mudili v Egiptu in drugih krajih, kjer žive krokodili, pripovedujejo, da so tudi nekatere vrste krokodilov podvržene poletnemu mrtvilo. Ko je v teh krajih po dolgotrajni suši začelo deževati, se je izsušeno blato naenkrat razmaknilo, prst se je začela gibati, dvignila se je plast in izpod nje je pokazal krokodil svoje strašno žrelo. Dokler je pripekalo sonce, ni imel njegov organizem dovolj vode, in zato je moral krokodil spati globoko v blatu, da mu še zadnja vlaga iz telesa ne izhlapi. Čim pa je voda namočila strugo, ga je narava sama prebudila in postal je zopet živahen, kakor da se mu ni nič pripetilo in da ni spal dolge mesece brez najmanjšega znaka življenja. Poleg mrtvila pozimi, ki ga opazimo pri medvedu in mnogih drugih živalih, pozna torej narava tudi poletno mrtvilo ki ga ljudje večinoma ne opazijo.

MODERNA ROPARSKA ROMANTIKA.

Kje tiči Terente — »kralj močvirja«? To vprašanje zanima danes vso romansko javnost kajti Terente je junak dneva, ki kljubuje ogromni armadi, opremljeni s topovi, strelnicami, avtomobili in letali. Toda bojni pohod proti glasovitemu roparskemu glavarju je ostal brezuspešen, kljub temu, da so vojni stroški znašali več milijonov kron in poleg tega je nastala gospodarska katastrofa v ozemlju, kjer so čete operirale, ker je bil ribolov, glavni vir dohodkov prebivalstva, za časa manevriranja preprečen.

Terente pa se je smejal svojim sovražnikom v pest in dogodilo se je, da je med časom, ko ga je vojaštvo v močvirju oblegalo, mirno sedel v Galacu na vrtni neke restavracije in je v družbi svojih to-

varšev, preoblečenih kakor on v častnike, krolal do pozne noči. Svojim zasledovalcem je pustil na jedilnem listu pozdrav: »Tukaj sem jedel in pil. Terente.«

V stanovanje neke stare ženske v Galacu je prišla elegantna dama in zahtevala okrepčilo. Medtem ko je starka pripravljala okrepčilo, je dama odložila svoje toalete in pred starko, prestrašeno do smrti, se je pojavil Terente.

Nekoga orožniškega poveljnika, ki mu je bil nekoč že za petami, je Terente napadel med neko zabavo v vasi v bližini Galaca in mu pognal kroglo v glavo.

Pred kratkim se je pojavilo v pobožni vasi Fontina Alba več častnikov, ki so izjavili, da so si prišli ogledat znamenito tamojšnje cerkev s samostanom. Zupnik je povabil častnike na večerjo. Po končani pojedini so se častniki nenadoma dvignili, zupnika zvezali in mu odrezali 100.000 lejev. Nato so oropali celo cerkev in izginili v noči.

Taki to enaki slučaji se množe in po navljajo skoraj dnevno, ali o Terenti ni sledu. Morda je v svezu s vragom?

TUJI VLADARJI IN PARIZ.

Angleški kralj Edvard VII. je dejal, da je Pariz idealni kraj za vladarje, ki gredo na počitnice. In res je, da tuji vladarji prav radi posejajo Pariz in imajo tudi vsak svoj gotov hotel, v katerem navadno stanujejo. Tako prebiva naš kralj v nekem hotelu v Rue de Castiglione v bližini Louvra.

Parizani so na te visoke obiske še navajeni in ti ne vznemljajo pri njih nobene diskretne radovednosti. Če kdo tujega vladarja spozna na ulici, ga aljudno, a neprijetno pozdravi s tem, da se mu odkrije, to je pa tudi vse.

Ko sta bila sadnjič romunski kralj in kraljica v Parizu, so njima v čast pridelali velike slavnosti, a v ožjem krogu, in časopisi so se s tem bolj malo pečali. Vendar pa je vedel ob tej priliki veliki pariški list poročati o prav zanimivem banketu.

Francosko knjižništvo je pridivilo romunski kraljevski dvojič slovenski banket, na katerem je ministrski predsednik, g. Herriot, pozabil na svojo rdečo čepico, sedel ob desni strani kraljice. Prvi je on nazdravil kraljici, potem se je pa dvignila znamenita francosko-romunska pesmica, go. spa Helena Vacaresco, noseč na prsih rdeči trak častne legije, in govorila napitnico kraljici.

Tu je zavladalo splošno začudenje, na tihem seveda. Kajti Parizani, ki so dobro podkovani v vseh zakulnih zadevah slovestva, so se spomnili, da ste se te dve žen. se nekoč borile za istega moža. Ko je bila gosposčna Helena Vacaresco še mlada, je bila tajnica in prijateljica Carmen Sylve, romunske kraljice, ki je bila tudi pesnica. Sedanjí romunski kralj je bil takrat mlade, nič v najlepši dobi. Prišel se je nežen ljubzenski roman in oba mlada človeka sta se hoteli poročiti. Carmen Sylva je podpirala njiju namero, toda država je posegla vmes. Nenadoma so ločili oba zaljubljenca: gosposčna Helena Vacaresco je morala v pregonstvo, med tem ko je prestolonaslednik poročil današnjo kraljico.

Prešla so desetletja in romunska kraljica se je srečala s gospo Vacaresco, ki zastopa svojo domovino v Društvu narodov v Ženevi.

Kot je časopisje poročalo, sta se obe gospe dolgo in živahno pogovarjali.

UČINEK LAKOTE.

Kaj napravi dolgotrajno gladovanje človeku, je razvidno iz znanstvenega razprave profesorja na vseučilišču v Harkovu, Aleksija Ivanovskega, o učinkih zadnje lakote v Rusiji. Na Rusih, ki so tri leta gladovali, se je opazilo, da niso samo izgubili teže, temveč se je zmanjšala tudi njihova visokost, in da se je posušila in nagabala koža kot pri starih ljudeh.

Ko je Ivanovski uvidel, da prihaja v Rusiji daljša doba lakote, je takoj organiziral svoje tovariše, da so preiskovali različne učinke dolgotrajnega pomanjkanja. Opazovanja so se vršila na 2114 osebah, moških in ženskah po celi Rusiji ter so se nadaljevala skozi tri leta. Vsakega izmed njih so tehtali v razdobju 6 mesecev.

Najbolj splošni in vidni učinek pri njih je bila izguba teže. Niti enega ni bilo, ki ne bi bil izgubil na teži; v največ slučajih so posamezniki izgubili po 30 odstotkov celotne teže. Najprej je pričela izginjati mast, ki je proti koncu lakote pri vsakem popolnoma izginila. Nato so pričele trpeti niti. ce, pozneje notranji organi, posebno jetra, medtem ko srce ni kazalo nikake premembe.

Skoro v vseh slučajih se je pokazalo zmanjšanje telesne višine in sicer pri moških od 1,5 do 2,6 palcev, pri ženskah pa 1,4 do 1,9 palcev. Izguba na teži je bila najhitrejša pri mladih ljudeh, pa so zopet hitrejšje pridobili na teži, ko je bilo več strane. Oblika glave se je izpremenila. Ob straneh spredaj in zadaj se je skrčila, medtem ko se v dolžini ni mnogo premenila. Dolžina obraza se je skrčila manj kot pa širina. Enako je postal nos manjši in tajnši. Lasje so rasti počasneje, pričeli so prezgodaj izpadati in siveti. Oči so postale kot pri starih ljudeh, koža je izgubila svojo elastičnost in se je nagubavila, hja slabotna in negotova in telo sključeno. Splošni nagon je postal zelo slab, ali pa je celo popolnoma izginil. Število prezgodnjih rojstev in otrok z raznimi hibi mi je naraslo.

Zaradi nerednosti v hrani so se splošno pritoževali o bolečinah v želodcu. Telo je izgubilo vsak odopir in je pokazalo, da se izpušča ulesca. Končno se je pokazala tudi duševna potrtost in apatija.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.